МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра кримінального права

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Збірник задач
третє видання, доповнене та перероблене

за загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора О.М. Джужі,
кандидата юридичних наук, доцента Л.О. Мостепанюк

Київ 2023

УДК 343.2(477)(076.1)
К 823

Рецензенти:
Житний О.О., доктор юридичних наук, професор.
Шакун В.І., доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України.

Укладачі: М.О. Акімов, к.ю.н., доцент (тема 5); В.В. Бабаніна, д.ю.н., професор (тема 1 у співавторстві з О.О. Юріковим); І.А. Вартилецька, к.ю.н., доцент (теми 2, 4, 14); О.В. Кришевич, к.ю.н., професор (теми 6, 7); В.В. Кузнєцов, д.ю.н., професор, Л.О. Кузнецова, к.ю.н. (тема 3); Л.О. Мостепанюк, к.ю.н., доцент (тема 15); А.А. Павловська, к.ю.н., доцент (тема 21); І.В. Поштаренко (тема 19 у співавторстві з І.М. Ткаченко); А.В. Савченко, д.ю.н., професор (тема 9); О.В. Сав'юк, к.ю.н., доцент (тема 13); Н.О. Симоненко, к.ю.н. (теми 8, 20); О.В. Смаглюк, к.ю.н., доцент (тема 12); І.М. Ткаченко, к.ю.н. (тема 19 у співавторстві з І.В. Поштаренко); В.Д. Чабанюк, к.ю.н., доцент (теми 10, 18); О.М. Шармар, к.ю.н., доцент (теми 11, 16, 17); О.О. Юріков, доктор філософії (тема 1 у співавторстві з В.В. Бабаніною).

Рекомендовано науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ 21.04.2023 р. (протокол № 8).

Матеріали подано в авторській редакції

К 823 Кримінальне право України. Загальна частина : зб. задач / За заг. ред. д.ю.н., проф. Джужі О.М. та к.ю.н., доц. Мостепанюк Л.О. Київ : НАВС, 2023. 98 с.

Збірник містить умови задач для практичних занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)», які стосуються: поняття, предмета, завдань та системи кримінального права, а також науки кримінального права; закону про кримінальну відповідальність; кримінальної відповідальності та її підстав; кримінального правопорушення та його видів; складу кримінального правопорушення; об'єкта та предмета кримінального правопорушення; об'єктивної сторони кримінального правопорушення; суб'єкта кримінального правопорушення; суб'єктивної сторона кримінального правопорушення; стадій вчинення кримінального правопорушення; співучасті в кримінальному правопорушенні; множинності кримінальних правопорушень; обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння; звільнення від кримінальної відповідальності; покарання та його видів; призначення покарання; звільнення від покарання та його відбування; судимості; інших заходів кримінально-правового характеру; заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб; особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» Національної академії внутрішніх справ та інших закладів вищої освіти юридичного профілю.

УДК 343.2(477)(076.1)
© Національна академія внутрішніх справ, 2023
© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ……...4
ТЕМА 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ…….....5
ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ…..10
ТЕМА 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ…….14
ТЕМА 5. СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ……18
ТЕМА 6. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ…..……22
ТЕМА 7. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ…….……26
ТЕМА 8. СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.……31
ТЕМА 9. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ…….……36
ТЕМА 10. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ…….……41
ТЕМА 11. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ……...45
ТЕМА 12. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ……...…..51
ТЕМА 13. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ……....55
ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ…….….60
ТЕМА 15. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ……65
ТЕМА 16. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ……69
ТЕМА 17. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ……..74
ТЕМА 18. СУДИМІСТЬ……79
ТЕМА 19. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ…….84
ТЕМА 20. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ……...88
ТЕМА 21. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ……94

ТЕМА 1.
ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Завдання до теми:

1. Дайте визначення поняття кримінального права як галузі права.
2. Що є предметом кримінального права? Визначте, як співвідноситься предмет кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права.
3. Охарактеризуйте поняття та предмет науки кримінального права.
4. Визначте чи відносяться до предмета науки кримінального права норми кримінального законодавства зарубіжних країн?
5. Які основні завдання виконує кримінальне право? Проаналізуйте відмінність завдань кримінального, кримінального процесуального та кримінально-виконавчого права.
6. Поясніть, як співвідноситься система кримінального права та система кримінального законодавства? Визначте співвідношення їх завдань. Відповідь поясніть.
7. Визначте, чи може існувати кримінальне право за межами кримінального законодавства? Відповідь поясніть.
8. Коли виникають кримінально-правові відносини?
9. Дайте характеристику кримінально-правовим відносинам. Визначте предмет, учасників та зміст таких відносин.
10. Розкрийте сутність методів кримінального права?
11. Співвідношення кримінального права з іншими галузями права (кримінально-виконавчим, кримінальним процесуальним та адміністративним). Обґрунтуйте фундаментальне значення кримінального права для інших галузей права та юридичних наук і навчальних дисциплін.
12. По відношенню до яких осіб діє метод заохочення?
13. Визначте поняття «джерела кримінального права».
14. Дайте класифікацію джерел кримінального права.
15. Проаналізуйте зміст охоронної функції кримінального права.
16. В яких інститутах кримінального права реалізується принцип гуманізму?
17. В чому полягає принцип рівності громадян перед законом?
18. Охарактеризуйте принцип економії кримінально-правової репресії.
19. Проаналізуйте місце та роль рішень міжнародних судів для кримінального права України.
20. Основні критерії побудови Загальної та Особливої частини кримінального права.

ТЕМА 2.
ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Задача 1.

Бажаючи розправитись зі своїми конкурентами по бізнесу, директор банку А. вирішив підірвати літак, на якому мали летіти голова акціонерного товариства В. та головний бухгалтер цього ж товариства І.

З цією метою він домовився з механіком спортивного аероклубу Б., що той встановить на літаку вибуховий пристрій з годинниковим механізмом. Коли літак готувався до зльоту на аеродромі м. Біла Церква, Б. поклав серед речей В. й І. вибуховий пристрій, який спрацював у небі над територією іноземної держави. Льотчик літака, як і В. та І., загинули.

Визначити час і місце вчинення кримінального правопорушення.

Задача 2.

Восени 2021 року, громадянка України О. під час перебування в РФ, маючи проросійські погляди та підтримуючи агресію РФ проти України, вступила у злочинну змову зі співробітниками розвідки МО РФ, які запропонували О. передавати відомості щодо розташування та руху військової техніки та військовослужбовців ЗСО України.

В подальшому, у період з 24 лютого 2022 року по жовтень 2022 року, О. надавала представникам РФ допомогу в проведенні підривної діяльності проти України, здійснювала відправлення інформації про місце розташування військової техніки ЗСО України в Харківській області до Росії. За наданими координатами російські війська з території РФ здійснювали обстріли з ракетних установок як військових об’єктів ЗСО, так і цивільних об’єктів.

При спробі виїхати з України до Польщі О. була затримана співробітниками СБУ.

На території якої держави вчинено кримінальне правопорушення?

Задача 3.

Громадянин України К., будучи обізнаним, що Російська Федерація 24 лютого 2022 року розпочала військову агресію проти України, в період з 24.02.2022 по 1.03.2022 року, із власного персонального комп`ютера з використанням соціальної мережі «Однокласники» неодноразово розповсюджував власні дописи, в яких висловлював підтримку рішень та дій РФ, збройних формувань держави-агресора, закликав до співпраці з державою-агресором та публічно заперечував здійснення РФ збройної агресії.

Вироком суду від 10 червня 2022 року К. засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 111-1 КК «Колабораційна діяльність».

Чи правильним є рішення суду? Визначте, коли набуває чинності Закон про кримінальну відповідальність.

Задача 4.

Ч. вирішив позбутися своєї коханки, яка систематично провокувала виникнення конфліктних ситуацій між ним та дружиною. З метою вбивства жінки Ч. у м. Чернівці виготовив і сховав до салону її автомобіля вибуховий пристрій. Вибух стався на території Румунії і жінка загинула на місці вибуху.

Визначте місце і час вчинення кримінальних правопорушень. Коли кримінальне правопорушення вважається вчиненим на території України?

Задача 5.

Громадянин України Д., який постійно проживав у м. Трускавець Львівської обл., гостював у родичів у м. Кракові. В ресторані він заподіяв громадянину Польщі умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. У Польщі він затриманий не був і повернувся додому.

За законодавством якої держави може бути притягнутий до відповідальності Д.?

Варіант. Д. був громадянином Литви, вчинив злочин у Кракові, після цього поїхав до України в м. Трускавець Львівської обл.

Задача 6.

Громадянин Ж., який проживав в м. Одесі, систематично незаконно виготовляв з макової соломи наркотичні засоби і пересилав їх своїй сестрі К. до м. Кишинева для збуту. Гроші за збут наркотичних засобів вони розподіляли між собою. Під час збуту чергової партії наркотиків К. було затримано.

Визначне місце і час вчинення кримінальних правопорушень Ж. та К.

За законодавством якої країни має вирішуватися питання про їх відповідальність?

Задача 7.

Громадянин Туреччини Ю. в м. Анталія (Туреччина) заподіяв громадянину України О. умисне тяжке тілесне ушкодження. У подальшому Ю. було затримано в м. Одеса за торгівлю людьми.

За заподіяння тілесних ушкоджень в Туреччині Ю. не притягався до кримінальної відповідальності.

Як має вирішуватися питання про відповідальність Ю.?

Задача 8.

Громадянин Польщі М. незаконно придбав за межами України пістолет, який постійно зберігав у своєму автомобілі. Під час перебування в м. Львові він був затриманий співробітниками патрульної служби, які і вилучили пістолет.

За незаконне поводження зі зброєю М. притягнуто до кримінальної відповідальності.

Визначити місце і час вчинення кримінального правопорушення. За кримінальним законодавством України чи Польщі М. повинен бути притягнений до кримінальної відповідальності? Чи може М. бути притягнений до відповідальності в обох державах за одне правопорушення?

Задача 9.

Українські прикордонники затримали за десять морських миль від берегів Чорного моря іноземну шхуну, яка в територіальних водах України займалася незаконним рибним промислом.

За законодавством якої держави повинно вирішуватися питання про відповідальність іноземних громадян за вчинення цього суспільно небезпечного діяння?

Задача 10.

Під час спільного навчання воєнно-морських флотів декількох держав на крейсері іноземної держави, який стояв в акваторії порту м. Одеса, виник конфлікт між військовими моряками двох країн. Матрос українського флоту Г. заподіяв іноземному матросу тяжкі тілесні ушкодження.

За законодавством України чи іноземної держави буде вирішуватися питання про кримінальну відповідальність Г.?

Задача 11.

Перший секретар посольства іноземної держави, керуючи автомобілем у стані алкогольного сп'яніння, скоїв наїзд на пішохода, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Допомогу потерпілому не надав і зник з місця події, залишивши особу в небезпечному для життя стані.

Як повинно бути вирішене питання про відповідальність секретаря посольства?

Задача 12.

У січні 2022 року громадяни Л. та Г. вчинили крадіжку грошей з банкомату. Вироком місцевого суду у червні 2022 року їх засуджено за ч. 4 ст. 185 КК (Таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинене за попередньою змовою групою осіб в умовах воєнного стану).

Захисник засуджених звернувся до Апеляційного суду з клопотанням про зміну кваліфікації вчиненого злочину з ч. 4 на ч. 2 ст. 185 КК, мотивуючи свою заяву тим, що суд не врахував вимоги ст. 5 КК.

Чи підлягає задоволенню клопотання захисника?

В якій редакції ст. 185 КК необхідно визначати протиправність та караність діянь, вчинених Л. та Г. (редакція Закону від 22 листопада 2018 року чи Закону від 3 березня 2022 року) ?

Задача 13.

У вагоні поїзду Мінськ-Київ громадяни України П. та С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, протягом двох годин голосно співали пісні брутального змісту, а на вимогу пасажирів припинити порушення спокою відповідали лайкою. На станції Калинковичі (Республіка Білорусь) провідник вагону разом з пасажирами намагалися вивести хуліганів з поїзда. У відповідь П. відштовхнув провідника, вихопивши з кишені ножа, наніс одному із пасажирів удар у груди і вискочив з вагона.

Потерпілому було надано медичну допомогу на станції Овруч (Україна). Він був доставлений до лікарні, де помер під час операції. П. та С. були затримані у м. Іванків Київської обл.

За законодавством якої країни будуть притягнені до кримінальної відповідальності П. та С.?

Задача 14.

Громадянин України Г., перебуваючи на території іноземної держави, вчинив грабіж, за вчинення якого був засуджений до трьох років позбавлення волі. Після відбуття покарання Г. повернувся до України, де вчинив декілька крадіжок.

Якими є правові наслідки засудження особи за межами України?

Чи буде врахована попередня судимість Г. при кваліфікації вчиненого ним повторного кримінального правопорушення та при призначенні покарання?

Задача 15.

Громадянин України М. з метою ухилитись від призову на військову службу під час мобілізації в умовах воєнного стану за підробленими документами виїхав до іноземної держави на сезонні сільськогосподарські роботи.

В одному з місцевих барів після вживання спиртних напоїв М. посварився з відвідувачами й умисно заподіяв одному з них середньої тяжкості тілесні ушкодження. За вчинення цього злочину місцевий суд іноземної держави засудив його до покарання у вигляді позбавлення волі строком на три роки та штрафу.

Після сплати штрафу суддя визначив відбування покарання умовним з іспитовим строком на один рік і М. був переданий представникам правоохоронних органів України.

Як вирішується питання про відповідальність українських громадян за вчинення кримінальних правопорушень за межами України?

Чи буде враховано невідбуте покарання за вироком іноземного суду при визначенні М. остаточного покарання за кримінальне правопорушення, вчинене на території України?

Задача 16.

Громадяни України С. та К. під час туристичної поїздки до іноземної держави на пляжі розпивали привезені з собою спиртні напої, після чого голосно співали.

Працівники готелю повідомили про порушення спокою у відділення поліції. За рішенням судді за розпивання спиртних напоїв та співання світських пісень, що, за законодавством цієї держави є злочином, С. та К. були засуджені до покарання у вигляді двох років тюремного ув'язнення.

На прохання України українські громадяни були повернуті до країни, про що надійшло офіційне повідомлення до органів юстиції України.

Після приземлення літака в аеропорту м. Бориспіль правоохоронці запропонували С. та К. пройти до лінійного відділу поліції. У відповідь С. та К. вчинили опір співробітникам поліції, заподіявши одному із них легкі тілесні ушкодження без короткочасного розладу здоров'я.

Якими є правові наслідки засудження громадян України за межами України?

Чи підлягає врахуванню вирок суду іноземної держави при визначенні меж відповідальності С. та К. за вчинене ними кримінальне правопорушення на території України?

Задача 17.

С. був затриманий працівниками правоохоронних органів за вчинення вимагання в Україні. Під час досудового розслідування стало відомо, що в складі організованої злочинної групи він вчинив кілька фактів вимагань на території іноземної держави, за що розшукується її правоохоронцями.

Чи повинен С. нести кримінальну відповідальність за законодавством України та іноземної держави чи лише за законодавством однієї країни, оскільки ним вчинені аналогічні кримінальні правопорушення?

Задача 18.

Матроси іноземного торгового судна в порту м. Іллічівськ Одеської області були затримані прикордонниками за спробу збуту героїну, привезеного ними з-за кордону. Під час кримінального розслідування за даним фактом слідством було встановлено, що учасниками злочинної групи, яка займалася збутом наркотичних засобів, були працівники порту в м. Іллічівськ К. та М. Вони домовлялися про ціни на героїн, про місце зустрічі з іноземними матросами, знаходили покупців.

Який правовий порядок притягнення до кримінальної відповідальності іноземних громадян? Чи є відмінності у порядку та умовах притягнення до відповідальності громадян України?

Задача 19.

Жительки м. Херсону Н. та М. під виглядом допомоги у працевлаштуванні офіціантками та танцівницями в барах і клубах Туреччини привозили молодих жінок до цієї країни, де передавали своїм співучасникам – громадянам іноземної держави Ш., А. та Я.

Останні відбирали у жінок документи і продавали їх до публічних будинків. Злочинна діяльність торговців людьми була припинена спільними зусиллями правоохоронців України та Туреччини.

Як може бути вирішене питання про відповідальність співучасників кримінальних правопорушень – громадян двох країн?

Задача 20.

Громадяни України П. та С., перебуваючи в іноземній державі, шляхом обману заволоділи автомобілем свого співвітчизника Ш. Щоб уникнути відповідальності, вони повернулися в Україну. За цей злочин їх було притягнуто до кримінальної відповідальності на підставі національного законодавства. Обох було засуджено до максимального строку покарання, передбаченого санкцією ч. 3 ст. 190 КК – восьми років позбавлення волі.

П. та С. оскаржили вирок, посилаючись на порушення принципу справедливості відповідальності, передбаченого Загальною декларацією прав людини і Міжнародним пактом про громадянські та політичні права. Вони наполягали на призначенні їм покарання в межах санкції кримінально-правової норми законодавства іноземної держави, оскільки кримінальне законодавство цієї країни за такий злочин передбачає покарання у вигляді штрафу й ув'язнення на значно менший строк ніж за законодавством України.

Яким правовий порядок вирішення даного питання?

ТЕМА 3.
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ

Задача 1

Р. таємно проник до квартири Д. і викрав смартфон (ч. 3 ст. 185 КК). Судом Р. був визнаний неосудним.

Чи є підстави притягнення особи до кримінальної відповідальності?

Задача 2

Домовившись між собою П. та В. вбили У. Вони ухилялась від органів досудового розслідування та суду протягом 15 років. Нових кримінальних правопорушень у цей час особи не вчинили.

Чи вичерпала себе кримінальна відповідальність?

Задача 3

Військовослужбовець РФ у березні 2022 року в тимчасово окупованому с. Гавронщина Бучанського району зупинив 70-річного чоловіка та вдарив його прикладом зброї у щелепу, від чого чоловік впав на землю. Після цього капітан РФ з автомата три рази вистрелив у безпорадного чоловіка. Згідно з висновком судово-медичної експертизи, людина загинула від численних вогнепальних поранень тіла і втрати крові. Вказаному військовослужбовцю РФ заочно повідомлено про підозру за фактом порушення законів та звичаїв війни.

З якого моменту особа притягується до кримінальної відповідальності?

Задача 4

Д. з корисливих мотивів вбив А. Працівниками поліції Д. був затриманий і доставлений у відділення поліції. Через недбале ставлення чергового до виконання своїх обов'язків Д. втік. Лише через 16 років його знову затримали.

Чи може бути реалізована кримінальна відповідальність?

Задача 5

14-річний Л. викрала ноутбук у прийомному відділенні лікарні (ч. 1 ст. 185 КК). Щодо Л. були застосовані примусові заходи виховного характеру.

Чи є застосування таких заходів реалізацією кримінальної відповідальності?

Задача 6

О. вчинив хуліганство (ч.1 ст. 296 КК). О. був звільнений судом від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України.

З якого моменту кримінальна відповідальність виникає та припиняється?

Задача 7

П., працюючи слюсарем в школі, після роботи намагався винести офісний стілець. Охоронник його затримав, а стілець вилучив. Суд звільнив П. від відбування покарання за ч. 1 ст. 75 КК.

Чи є застосування таких заходів реалізацією кримінальної відповідальності?

Задача 8

Лікар А. на прохання невиліковно хворого пацієнта зробив йому укол з отрутою. Близькі родичі хворого звернулись із заявою до правоохоронних органів. Під час розслідування було встановлено відсутність корисливих мотивів у лікаря, а також був знайдений лист хворого, в якому він засвідчував ненасильницьке заподіяння йому смерті.

Який вид кримінальної відповідальності може бути реалізований в даному випадку?

Задача 9

Вироком Глухівського районного суду Сумської області від 22 грудня 2022 р. Л. засуджений за злочин, передбачений ч. 4 ст. 185 КК, на п’ять років позбавлення волі. При вчиненні крадіжки потерпілому Д. була завдана матеріальна шкода на суму 1000 грн.

Хто в даній ситуації є суб’єктами кримінально-правових відносин?

Задача 10

Ж., незважаючи на домовленість, злякавшись відповідальності, відмовився надавати автомобіль для перевезення викраденого іншому співучаснику К.

Який вид кримінальної відповідальності може бути реалізований в даному випадку до Ж. та К.?

Задача 11

В., від’їжджаючи до Республіки Туреччина відпочивати, попросила свою сусідку К., щоб та взяла на зберігання найбільш цінні речі на період її відсутності (ноутбук, золоті прикраси тощо). К. погодилась, але згодом усі речі, які їй залишила на зберігання В., продала. Коли В. повернулася з відпочинку і прийшла до К. забрати свої речі, та їй сказала, що ніяких речей від неї на зберігання не брала.

Чи є в діях К. ознаки злочину проти власності?

Задача 12

Р. протягом 5 років не сплачувала квартирної плати, заборгувавши за цей час суму, що перевищує 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Чи є підстави для притягнення Р. до кримінальної відповідальності?

Задача 13

Залишаючи без нагляду приватний будинок на період відпустки, Д. вирішив попередити можливе проникнення в нього. З цією метою він підвів електричний струм до металевих частин дверей та вікон. Час спроби проникнення О. був уражений електричним струмом.

Чи є підстави для притягнення Д. до кримінальної відповідальності?

Задача 14

Лікар-хірург К. після проведення операцій приймав від родичів оперованих “подарунки” (спиртні напої, гроші тощо).

Варіант 2 : К. часто погоджувався на проведення складних операцій лише після того, як одержував від хворих або їхніх родичів гроші.

Чи є підстави для притягнення К. до кримінальної відповідальності?

Задача 15

Ф. зі своєю матір'ю викрав у колишньої дружини сина Л., який рішенням суду при розірванні шлюбу був залишений з матір'ю. Свої дії Ф. мотивував тим, що його колишня дружина не дозволяла йому зустрічатися з сином, вела аморальний спосіб життя, приводячи додому різних чоловіків, пиячила.

Чи є в діях Ф. та його матері ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 146 КК України?

Задача 16

Л. у вересні 2022 р. виготовив кліше для друкування гривень номіналом 100 грн. Після цього він запропонував Р. виготовити прес для друкування підроблених гривень. Той виготовив і передав Л. прес. У кінці грудня 2022 р. Л. у себе на квартирі надрукував 100 банкнот на суму 10000 грн. і наступного дня розплатився ними за покупки в магазині, але касир виявила, що гривні підроблені, Л. було затримано.

Чи *є підстави для притягнення Л. та Р. до кримінальної відповідальності?*

Задача 17

Н., не зареєстрований як суб'єкт підприємницької діяльності, почав надавати послуги щодо фізичної охорони П. За виконання такої діяльності Н. від П. отримав 5 тис. доларів США.

Чи підлягає Н. кримінальній відповідальності?

Задача 18

Д., раніше судимий за крадіжку, вкрав у громадянки П. дитячу коляску вартістю 550 грн., яка знаходилася на поверсі біля її квартири.

Чи є в його діях склад кримінального правопорушення?

Задача 19

Військовослужбовець УДО України Т. не допустив до приміщення Офісу Президента України народного депутата України П., оскільки останній відмовився проходити контроль на безпеку. П. з вернувся до правоохоронних органів з вимогою притягнути Т. до відповідальності за перешкоджання діяльності народного депутата України.

Чи *є підстави для притягнення Т. до кримінальної відповідальності*?

Задача 20

Керівник установи Г., одержавши рішення суду про поновлення на роботі незаконно звільненого працівника П., відмовився його виконати, вважаючи таке рішення незаконним, і письмово повідомив про це суд.

Чи *є підстави для притягнення Г. до кримінальної відповідальності*?

ТЕМА 4.
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Задача 1.

Д. посварився із сусідом З., який сказав Д., що спалить його автомобіль. Наступного дня Д. подав заяву до поліції про намір З. вчинити правопорушення.

Чи є в поведінці З. протиправність як ознака кримінального правопорушення?

Задача 2.

Громадянин України В., перебуваючи на території смт. Савинці Ізюмського району Харківської області, в серпні 2022 р., співпрацюючи з представниками збройних сил РФ у проведенні діяльності, спрямованої на впровадження стандартів освіти держави-агресора у навчальному закладі, добровільно надав згоду представникам окупаційної адміністрації РФ щодо призначення на посаду директора Савинської загальноосвітньої школи №1.

У період з серпня по грудень 2022 року В., фактично займаючи посаду директора школи, з метою запровадження системи освіти держави-агресора, повідомив вчителям гімназії про встановлення та поступове впровадження в новоствореній окупаційною владою школі №1 стандартів освіти Російської Федерації на російській мові.

Співробітники СБУ повідомили В. підозру у вчиненні дій, спрямованих на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти, як колаборційної діяльності.

Чи є діяння В. кримінально протиправним?

Задача 3.

Патрульні поліцейські затримали А., який перебуваючи в молодіжному клубі, шляхом обману заволодів телефоном незнайомої йому дівчини. Під час досудового розслідування стало відомо, що А. не досягнув 16-річного віку.

Чи є в діях А. ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 190 КК?

Задача 4.

Д. уночі зупинив на вулиці жінку та, погрожуючи їй ножем, почав вимагати віддати йому сумку. Злякана жінка виконала вимогу Д. У сумці грошей чи цінних речей не виявилося, а знаходилися засоби особистої гігієни.

Чи являються дії Д. кримінальним правопорушенням?

Чи можна дії Д. назвати малозначними відповідно до ч. 2 ст. 11 КК?

Задача 5.

Л., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з особливою жорстокістю з хуліганських мотивів вбив Б. Його дії були кваліфіковані за п.п. 4, 7 ч. 2 ст. 115 КК України.

Ознайомитись зі статтею 12 КК. Визначити вид вчиненого Л. кримінального правопорушення.

Задача 6.

М., який раніше був засуджений за шахрайство, в тролейбусі вчинив крадіжку в О., витягнувши гаманець з її сумки. В гаманці були гроші – 150 грн.

Дії М. утворюють кримінальне правопорушення (за ст. 185 КК) чи адміністративне правопорушення (за ст. 51 КпАП)?

Задача 7.

3 травня 2022 року Диканський районний суд Полтавської області визнав винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 111-1 КК, та засудив громадянку України С., яка після окупації Криму військами РФ переїхала в червні 2014 року до міста Диканька і на протязі 2014-2021 років публічно заперечувала здійснення Російською Федерацією агресії проти України та під час спілкування із місцевими мешканцями висловлювала підтримку дій РФ як в АР Крим, так і на Донбасі, а також публічно закликала до підтримки рішень та дій РФ, направлених на приєднання території Криму до Російської Федерації.

Чи являється вчинене С. діяння протиправним, а вирок суду щодо С. законним?

Задача 8.

Під час керування автомобілем Ж. перевищив встановлену швидкість, внаслідок чого вчинив наїзд на двох неповнолітніх осіб, які переходили вулицю. Від отриманих ушкоджень вони померли на місці пригоди. Його дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 286 КК.

Яким за ступенем тяжкості є злочин, вчинений Ж.?

Задача 9.

Під час роботи за верстатом учень слюсаря М. протягнув руку за робочим інструментом. Випадково доторкнувшись до працюючої паяльної лампи, що стояла поруч з верстатом, М. через сильне больове відчуття різко відсмикнув руку, чим він наніс удар Д., який стояв позаду нього, спостерігаючи за роботою М. Спричинене тілесне ушкодження призвело до втрати зору на одне око.

Чи являються рухи М. суспільно-небезпечним діянням як ознакою кримінального правопорушення?

Задача 10.

К. зустрічався із С. та запропонував їй одружитись. Вони подали заяву до відділу державної реєстрації актів цивільного стану. Після цього К. вступив із С. у статеві зносини, а потім відмовився реєструвати шлюб. С. завагітніла від К.

Чи містить діяння К. ознаки кримінального правопорушення?

Задача 11.

Протягом п'яти років А. та Н. проживали разом і вели спільне господарство. За зароблені кошти вони купили холодильник, телевізор та інші речі. Одного разу А. посварився з Н., після чого остання пішла жити до своєї матері. Скориставшись її відсутністю, А. забрав з квартири телевізор з ноутбуком та продав їх. А. було засуджено за ст. 185 КК.

Чи можна вважати дії А. кримінально протиправними?

Чи є законним вирок суду щодо А.?

Задача 12.

Н. продав Л. телефон, гроші за який останній пообіцяв віддати через тиждень. Однак у визначений час Л. гроші не віддав, а телефон повернути відмовився. Н. звернувся до відділу поліції з заявою, в якій стверджував, що Л. вчинив кримінальне правопорушення, і просив притягти того до кримінальної відповідальності.

Чи є діяння Л. кримінальним правопорушенням?

Задача 13.

Керівник лабораторії Науково-дослідного інституту, зловживаючи своїм службовим становищем, привласнював авторство на винаходи своїх підлеглих працівників, заподіявши своїми діями матеріальну шкоду у значному розмірі.

Визначити ступінь тяжкості злочину, передбаченого ч. 3 ст. 177 КК, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі.

Задача 14.

Патрульні поліцейські на блокпосту зупинили автомобіль під керуванням громадянина К. Під час огляду автомобіля поліцейські виявили декілька гранат Ф-1. Водій К. пояснив, що придбав гранати у невідомих осіб з метою захисту від можливого нападу злочинців у дорозі.

Чи є дії К. кримінально протиправними?

Задача 15.

Військовослужбовці М. та Г. під час перебування на полігоні жартома почали боротися. Г. уперся головою в груди М. та спробував перекинути того через себе, але М. не піддавався. Раптом Г. нахилив голову та впав. Через кілька

хвилин він помер. Як встановила експертиза, від прикладеного зусилля у Г. стався перелом хребців шиї, від чого він і помер.

Чи є в діях М. ознаки кримінального правопорушення?

Задача 16.

На вулиці до 16-річного С. звернулась по допомогу незнайома жінка.

Вона розповіла, що проживає одна у квартирі на першому поверсі багатоповерхового будинку. Жінка повідомила, що вона вийшла на хвилинку до сусідки, а тепер не може потрапити додому, бо двері зачинилися, а ключі вона не взяла.

Жінка попросила С. влізти в кімнату через кватирку та відчинити двері зсередини. Хлопець виконав прохання незнайомої жінки, але коли виходив з квартири, був затриманий поліцейськими разом із жінкою.

Згодом з'ясувалося, що жінка раніше неодноразово засуджувалась за крадіжки та використала С. для проникнення в квартиру з метою крадіжки.

Чи являються дії С. кримінальним правопорушенням?

Задача 17.

М. вирішив закінчити життя самогубством. Для цього він таємно заволодів автомобілем, що належав сусіду, розігнав його та спрямував на будівлю магазину. Внаслідок удару М. заподіяв собі легкі тілесні ушкодження, а автомобіль та будівлю магазину пошкодив.

Чи є дії М. кримінально протиправними?

Задача 18.

Громадянин України Д. у травні 2022 року, перебуваючи у м. Кривий Ріг Дніпропетровської області, встановив через інтернет-месенджер «Telegram» контакт з громадянином РФ, діючим співробітником 9 управління департаменту оперативної інформації 5 служби ФСБ Російської Федерації.

За грошову винагороду Д. пообіцяв передавати дані про місця дислокації та пересування підрозділів та військової техніки Збройних Сил України на території Дніпропетровської області, організацію територіальної оборони, ситуацію в містах, для подальшого успішного проведення збройної агресії військовослужбовцями РФ.

Однак, в подальшому, злякавшись покарання, Д. ніяких дій на виконання злочинного завдання іноземної держави не вчинив, добровільно заявив Службі безпеки України про свій зв'язок зі співробітником спецслужби країни-агресора та про отримане завдання. Рішенням суду Д. був звільнений від кримінальної відповідальності.

Чи наявні ознаки злочину, передбаченого ст. 111 КК (Державна зрада) в даних обставинах з урахуванням того, що діяння Д. не було караним?

Задача 19.

Ч. дізнався, що його сусід збирає гроші для придбання автомобіля та зберігає їх вдома. Своєму приятелеві Ч. сказав, що за нагоди спробує викрасти ці гроші. Через два дні Ч. посварився зі своїм приятелем і той повідомив про його наміри поліції.

Чи є дії Ч. кримінально протиправними?

Задача 20.

Під час відпочинку на туристичній базі у М. виникла сварка з невідомим йому чоловіком. Обоє чоловіків перебували в стані алкогольного сп'яніння і наносили один одному удари кулаками, від чого в обох утворились глибокі подряпини, гематоми на обличчі та пальцях рук.

Через місяць М. мав інтимні стосунки зі своєю нареченою, після чого у неї було виявлено зараження вірусом імунодефіциту людини. З'ясувалося, що наречена заразилася від М., а останньому через удари вірус передав невідомий, з яким у нього була бійка.

Ознайомитись зі змістом ч. 2 ст. 130 КК. Чи є підстави вважати поведінку М. винним діянням?

ТЕМА 5.
СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задача 1.

П'ятнадцятирічний Т. за пропозицією повнолітніх В. та К. взяв участь у перевезенні з Республіки Казахстан до України опійного маку загальною вагою 6 кг. Під час проходження митного контролю в міжнародному аеропорті «Бориспіль» опійний мак був виявлений у багажі В., К. та Т.

Чи є в діях В., К. та Т. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 2.

С., погрожуючи розголосити відомості, що ганьблять Л., зажадав від останнього повернути гроші в сумі 15 тис. євро, які Л. позичив у нього. Коли Л. відмовився, С. розмістив у застосунку Tik Tok відеоролик, у якому проголосив, що Л. дотримується нетрадиційної сексуальної орієнтації.

Чи є в діях С. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 3.

Уночі невідомі, зламавши двері, проникли до приміщення магазину VARUS та викрали продукти харчування і алкогольні напої на загальну суму 110 тис. грн. Під час досудового слідства було встановлено, що заступник директора магазину Б., який останнім залишав місце роботи, перебував у стані алкогольного сп'яніння і не зачинив двері та не увімкнув сигналізацію.

Чи є в діях Б. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 4.

Таксист Є. перевозив пасажира Ю. Після того, як Ю., розрахувавшись, вийшов біля залізничного вокзалу, Є. виявив у салоні таксі смартфон iPhone 14 вартістю 52 тис. грн., що його Ю. залишив на сидінні, та привласнив його.

Чи є в діях Є. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 5.

Озброєний масогабаритним макетом пістолета-кулемета Thompson M1921 Д. увірвався до відділення «Приватбанку» та, погрожуючи вбивством, наказав касиру П. відкрити сейф із кодовим замком і покласти всі наявні там гроші у рюкзак, що його передав Д. Перелякавшись, П. виконала прохання Д.; останній забрав рюкзак із 215 тис. грн., 18 тис. доларів США та 4,5 тис. євро і втік.

Чи є в діях Д. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 6.

О., який їхав на власному автомобілі з м. Кропивницький до м. Черкаси, побачив на узбіччі дороги жінку, яка лежала. Зупинившись, О. з'ясував, що потерпіла особа одержала тяжкі тілесні ушкодження внаслідок наїзду іншого автомобіля і втратила свідомість. О. залишив потерпілу на тому ж місці та поїхав, нікому не повідомивши про це. Потерпіла через деякий час померла на місці події.

Чи є в діях О. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 7.

І. прийшов у гості до свого приятеля Я., але останнього дома не було. Знаючи, де Я. ховає ключ від квартири, І. вирішив взяти його та зайти до квартири. Перебуваючи всередині, І. побачив на стіні мисливську рушницю Krieghoff. Знявши рушницю зі стіни та загорнувши її у скатертину, І. вийшов на вулицю, де був затриманий патрульними поліцейськими.

Чи є в діях І. склад кримінального правопорушення? Якщо так, якого саме?

Задача 8.

Х., будучи звільненим із кримінально-виконавчої установи після відбуття покарання за серію крадіжок, поєднаних з проникненням до житла, вирішив помститися Н. – судді місцевого суду, яка розглядала справу за обвинуваченням Х. та винесла щодо нього обвинувальний вирок. Для цього Х. підмовив тринадцятирічного З. вистрелити в Н. з обріза, коли той буде повертатися додому, пообіцявши З. гроші в сумі 5 тис. доларів США, а також зробити його своїм співучасником у подальших крадіжках. Дочекавшись Н. увечері біля її будинку, З. двічі вистрелив з обрізу їй у спину. Від отриманих поранень Н. через п'ять днів померла у лікарні.

Чи є в діях Х. та З. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 9.

Б. та Ш. проникли до підземного гаражу житлового комплексу «Рубін» з метою викрасти автомобіль Gelendwagen. Придушивши сигналізацію, вони при спробі завести двигун з'ясували, що пальне майже скінчилося. Знайшовши у салоні мікроавтобуса Renault Espace, що стояв поряд, повну каністру бензину, вони почали заправляти Gelendwagen. Оскільки в гаражі було темно, Б. попросив Ш. запалити сірника. Через спалах парів бензину виникла пожежа, внаслідок чого автомобілі Gelendwagen та Renault Espace загальною вартістю 5,5 млн. грн. згоріли вщент.

Чи є в діях Б. та Ш. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 10.

Начальник сектору дільничних офіцерів поліції територіального відділу поліції Й. звернувся до директора міського ринку М. з вимогою щомісяця надавати йому гроші в сумі 8,5 тис. євро. Натомість Й. пообіцяв М. забезпечити надійну охорону ринку та захищати його від перевірок з боку контролюючих органів інтереси у майбутньому.

Чи є в діях Й. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 11.

Т., будучи черговим диспетчером підстанції електромережі, одержав повідомлення про обрив дротів електропостачання на одній із вулиць селища міського типу. Не бажаючи знеструмлювати житлові будинки поряд із місцем обриву, Т., не вимкнувши струм, направив для усунення пошкодження чергову бригаду електромонтерів. Тим часом перехожий Я. торкнувся обірваного дроту, був уражений електричним струмом високої напруги та помер на місці.

Чи є в діях Т. склад кримінального правопорушення? Який саме?

Задача 12.

А. уночі облив бензином та підпалив кіоск фізичної особи – підприємця К., внаслідок чого останньому були завдані збитки в сумі 185 тис. грн. Наступного дня А. зателефонував К. та зажадав від нього припинити підприємницьку діяльність у цьому населеному пункті, погрожуючи у противному випадку спалити три інших кіоски, належних К.

Чи є в діях А. склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 206 КК України?

Задача 13.

У. та Ф., виламавши замки, проникли до приватного будинку Щ. Серед викраденого ними були паспорт громадянина України для виїзду за кордон, військовий квиток та диплом про вищу освіту, що належали Щ.

Чи є в діях У та Ф. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 14.

Б., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, о 02.30 1 січня п.р. вийшов з будинку на вулицю та почав стріляти з сигнального пістолета СПШ-43 по вікнах і балконах сусіднього будинку. Перш ніж екіпаж поліції охорони, що прибув за викликом, затримав Б., унаслідок його пострілів та прямих влучень сигнальних ракет були розбиті склопакети на суму 36 тис. грн.

Чи є в діях Б. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 15.

Підробивши у минулому році трудову книжку, М. надала її у районний центр зайнятості з метою отримання грошової допомоги по безробіттю, після чого щомісячно отримувала гроші в сумі 1600 грн.

Чи є в діях М. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 16.

П'ятнадцятирічний Е. проник до методичного кабінету власної гімназії та сфотографував у класних журналах сторінки, де були записані адреси і домашні телефони учнів. Після цього Е. почав вистежувати учениць молодших класів гімназії на вулиці та, наблизившись до них, раптово оголювати та демонструвати їм свої статеві органи.

Чи є в діях Е. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 17.

Ч. скуповував у громадян пошкоджені золоті вироби, виготовляв з них ювелірні прикраси, які клеймував підробленим державним пробірним клеймом та продавав на ринку. Свою діяльність та доходи Ч. ретельно приховував.

Чи є в діях Ч. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 18.

Д., керуючи мотоциклом Kawasaki Vulkan 1700 Nomad, вчинив наїзд на пішохода, який від отриманих травм помер на місці. Під час досудового розслідування авто технічною експертизою було встановлено, що причиною ДТП була технічна несправність гальмівної системи; аналогічна несправність була виявлена на всіх мотоциклах даної моделі.

Чи є в діях Д. склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК України?

Задача 19.

Р. викрав у колишньої дружини 11-річного сина, який за рішенням суду після розірвання шлюбу був переданий на виховання матері. На допиті Р. пояснив, що його колишня дружина вела аморальний спосіб життя – зловживала алкогольними напоями, приводила додому різних чоловіків,

застосовувала фізичне насильство до сина та не дозволяла останньому бачитись із батьком. Зазначені обставини знайшли своє підтвердження під час досудового розслідування.

Чи є в діях Р. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

Задача 20.

Два брати Ж. – шістнадцятирічний Микола та п'ятнадцятирічний Іван – вирішили пожартувати та зателефонували до поліції, повідомивши, що ліцей, в якому вони навчаються, заміновано. Вибухотехніки декілька годин обстежували всі приміщення, але вибухового пристрою не виявили.

Чи є в діях братів Ж. склад кримінального правопорушення? Якого саме?

ТЕМА 6.
ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задача 1.

Шістнадцятирічному М. дуже хотілося мати нарізну мисливську рушницю. Вночі він проник до квартири громадянина Ф. і викрав таку рушницю.

Що є об'єктом і предметом цього кримінального правопорушення?

Задача 2.

К., бажаючи помститися П., з метою заподіяння останньому тілесних ушкоджень, знайшов пізно ввечері неосвітлене місце біля під'їзду будинку останнього. Побачивши, що П. заходить до під'їзду свого будинку, К. вистрелив йому в спину з пістолета, який нелегально придбав на ринку, а потім втік з місця події. Пізніше було встановлено, що К. вистрелив не у П., а в М., який одразу помер на місці вчинення кримінального правопорушення.

Чи впливає на кримінальну відповідальність така помилка К.?

Визначте ознаки об'єктів кримінальних правопорушень.

Задача 3.

У нічний час Х., погрожуючи вбивством, відібрав у громадянки Є. її золоті вироби, гроші та мобільний телефон. На підтвердження реальності погрози під час скоєння кримінального правопорушення він тримав напоготові у руці кинджал, тобто вчиняв розбійний напад.

Які кримінальні правопорушення були вчинені Х.?

Визначте ознаки об'єкта (об'єктів) кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень).

Задача 4.

Працівник оперативно-розшукового підрозділу поліції О. за винагороду в 1 тис. доларів США надав підозрюваному Г. деяку важливу інформацію, що містилася у розпочатому проти останнього кримінальному провадженні.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив О.?

Визначте ознаки об'єкта (об'єктів) кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень).

Задача 5.

Б. і З., перебуваючи у потязі, розпивали спиртні напої та нецензурно лаялись. Коли Д. зробив їм зауваження, Б. зненацька вихопив з кишені ножа та вдарив ним Д., заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Зазначені дії були кваліфіковані за ч. 1 ст. 121, ч. 2 ст. 263, ч. 4 ст. 296 КК України.

Визначте ознаки об'єктів цих кримінальних правопорушень.

Задача 6.

Неповнолітній Б. зайшов до свого знайомого повнолітнього П., який попросив віднести Ч. поліетиленовий пакет. Б. здогадувався про те, що могло бути в пакеті, оскільки знав, що Ч. постійно вживає наркотичні засоби, хоча П. про вміст пакету нічого не говорив. Б. погодився віднести пакет, але по дорозі був затриманий працівниками поліції. Під час поверхневої перевірки в пакеті була виявлена гашиш та анаша, що потім підтвердили результати проведеної судової експертизи. Дії П. були кваліфіковані за ч. 2 ст. 307 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 7.

Працівник меблевої фабрики Р., який керував автонавантажувачем, порушуючи інструкцію з техніки безпеки, навантажив і почав перевозити територією підприємства вантаж, частина якого впала на одного з учнів професійно-технічного закладу освіти, які перебували там на екскурсії, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Визначте об'єкт вчиненого Р. кримінального правопорушення.

Задача 8.

Директор будівельної компанії Щ. умисно ухилився від сплати податків, що призвело до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах. Працівниками поліції була виявлена така протиправна діяльність та відкрите кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 212 КК.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 9.

Керуючи автомобілем у стані алкогольного сп'яніння, Ц. збив на пішохідному переході Я. Зупинивши свій автомобіль і переконавшись, що потерпіла особа перебуває у небезпечному для життя стані, Ц. допомоги їй не надав та поїхав з місця вчинення транспортної пригоди. Внаслідок наїзду Я. було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження.

Визначте ознаки об'єктів цих кримінальних правопорушень.

Задача 10.

Д. і Т. тривалий час перебували у неприязних стосунках. Коли вони зустрілися на вулиці, то почали гучно лаятися. Т., вважаючи Д. вагітною, щосили вдарила останню кілька разів ногою у живіт, але згодом з'ясувалося, що Д. вагітною не була та тілесних ушкоджень їй взагалі не було заподіяно.

Чи впливає така помилка на кримінальну відповідальність?

Визначте ознаки об'єкта кримінального правопорушення, який вчинила Т.

Задача 11.

У стані наркотичного сп'яніння Ю. зайшов до кінотеатру «Супутник» та намагався пройти до зали, де демонструвався фільм, але його не пропустили контролери. Ю. почав кричати, що він депутат міської ради, а потім відштовхнув контролера, увірвався до глядацької зали, дістав ніж і почав бігати з ним навкруги, погрожуючи вбивством глядачам. Охоронцю кінотеатру, який намагався припинити його протиправні дії, Ю. наніс кілька ударів в руку, заподіявши середньої тяжкості тілесні ушкодження. Всі глядачі розбіглися, демонстрацію фільму було зірвано, кінотеатр на кілька годин припинив свою роботу.

Скільки кримінальних правопорушень учинив О.?

Визначте ознаки об'єктів цих кримінальних правопорушень.

Задача 12.

Колишній слідчий Д. зустрів на вулиці З., якого багато років тому притягував до кримінальної відповідальності за вчинення останнім умисного вбивства. З. нещодавно відбув покарання в кримінально-виконавчій установі та звільнився. Упізнавши Д., З. став погрожувати останньому розправою, оскільки той проводив щодо нього свого часу слідчі дії. Вчинене З. діяння було кваліфіковано за ч. 1 ст. 345 КК.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 13.

Уночі Ч. прийшов на цвинтар, де відшукав кілька могил, які були огороджені решітками з кольорового металу. З корисливих мотивів Ч. виламав решітки з могил і наступного дня продав їх як металобрухт. Дії Ч. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 297 КК.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 14.

Б. придбав у невстановленої особи імітаційні запали до навчально-імітаційних гранат і незаконно зберігав їх у своїй квартирі. Вироком суду Б. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК.

Чи можуть бути запали до навчально-імітаційних гранат предметами кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК?

Задача 15.

До Р. завітав У., який запропонував купити у нього декілька металевих кутків за пляшку горілки. Р. погодився, дав пляшку горілки та спитав де У. взяв кутки. На це У. відповів, що викрав їх зі сховища підприємства, на якому працює. Тоді Р. запропонував У. піти та викрасти ще декілька металевих кутків, за що він пообіцяв заплатити. У надав згоду на таку пропозицію.

Про один чи декілька кримінальних правопорушень йдеться у цьому випадку? Визначте ознаки об'єкта (об'єктів) кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень).

Задача 16.

На кордоні українськими митниками була затримана вантажівка, що мала перевезти транзитом через територію України різноманітні побутові товари у великих розмірах. Деякі з цих товарів не були задекларовані, а водій автомобіля пояснив, що не знає які саме товари везуть, оскільки оформленням документації він не займався, а робили це службові особи транспортної компанії. За даним фактом уповноважені працівники правоохоронних органів відкрили кримінальне провадження за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 201 КК. Товари і транспортний засіб були вилучені.

Чи правомірні дії уповноважених працівників правоохоронних органів? Про яке кримінальне правопорушення йдеться? Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 17.

Т., збираючись на полювання, зарядив свою рушницю та поклав її на стіл, а сам вийшов на подвір'я будинку у справах. Його малолітня донька, побачивши на столі рушницю, вирішила погратися з нею, але це призвело до пострілу, що завдало їй тяжких тілесних ушкоджень.

Про яке кримінальне правопорушення йдеться? Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Задача 18.

На території української митниці був затриманий громадянин іноземної держави О., який приховував від митного контролю 10 тис. доларів США, антикварну зброю та 60 г. героїну. Дії О. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 201 та ч. 3 ст. 305 КК.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення. Чи впливає розмір відповідних предметів кримінального правопорушення на його кваліфікацію?

Задача 19.

Громадянин А. незаконно захопив земельну ділянку особливо цінної землі. Його дії були кваліфіковані за ст. 356 КК.

Чи є правильною така кваліфікація? Визначте ознаки об'єкта кримінального правопорушення, яке вчинив А.

Задача 20.

Громадянок України Ч. і Ж. продали за кордон для заняття проституцією. Зазначені дії були кваліфіковані за ч. 2 ст. 149 КК України. Під час слідства Ч. і Ж. заявили, що вони бажали свого продажу та надали на це свою згоду.

Визначте ознаки об'єкта цього кримінального правопорушення.

Чи можна вважати Ч. і Ж. потерпілими від кримінального правопорушення та чи вплине така їх заява на кримінальну відповідальність тих осіб, які вчинили їх продаж?

ТЕМА 7.
ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОРУШЕННЯ

Завдання до теми:

1. Наведіть приклади кримінальних правопорушень:

а) з матеріальним складом;

б) з формальним складом;

в) з усіченим складом;

г) з формально-матеріальним складом.

2. Назвіть кримінальні правопорушення, що вчиняються шляхом:

а) фізичного та психічного впливу на потерпілу особу;

б) шляхом бездіяльності;

в) шляхом дії або бездіяльності;

г)шляхом обману.

3. Назвіть обов'язкові ознаки об'єктивної сторони у кримінальних правопорушеннях з матеріальним, формальним та усіченим складом.

4. Визначте момент закінчення кримінального правопорушення, передбачених статтями 121, 135, 147, 152, 257, 258, 289, 296, 302, 368 КК.

5. Назвіть статтю Особливої частини КК України, в диспозиції якої безпосередньо вказується:

а) місце вчинення кримінального правопорушення;

б) знаряддя вчинення кримінального правопорушення;

в) засоби вчинення кримінального правопорушення;

г) час вчинення кримінального правопорушення;

ґ) спосіб вчинення кримінального правопорушення;

д) обстановка вчинення кримінального правопорушення.

6. Чим відрізняються знаряддя та засоби вчинення кримінального правопорушення від предмету кримінального правопорушення?

Задача 1.

У магазині електротехніки Б. взяв мобільний телефон фірми «APPLE» та поклав його до своєї сумки. Біля виходу з магазину охорона затримала Б.

Розкрийте обов'язкові ознаки об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення.

Задача 2.

Ш. таємно викрав з приміщення дачного будинку С. побутову техніку: телевізор, комп'ютер, але про крадіжку С. дізнався лише від поліцейських, які затримали Ш. у будинку.

Коли це кримінальне правопорушення буде вважатися вчиненим: а) у момент проникнення до житла? б) у момент, коли Ш. доторкнувся до телевізора та комп'ютера? в) у момент, коли Ш. вилучив телевізор і комп'ютер і мав реальну можливість ним розпорядитися чи користуватися? г) у момент, коли потерпілий С. дізнався про викрадення?

Задача 3.

П., керуючи власним автомобілем, не зупинився на червоне світло світлофора, внаслідок чого збив Р., який помер на місці пригоди. Діяння П. було кваліфіковане за ч. 2 ст. 286 КК України. Назвіть усі ознаки об'єктивної сторони цього складу кримінального правопорушення.

Визначте, кримінальне правопорушення було вчинено діями, бездіяльністю чи іншим чином?

Задача 4.

О. уклав договір із заготівельною конторою про відстріл бабаків. Згідно з правилами, полювання на бабаків у цій місцевості дозволялося з 15 липня. О. розпочав полювання у червні та до початку полювання здобув 90 бабаків. Під час слідства адвокат підозрюваного О. просив кримінальне впровадження закрити за відсутністю складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 248 КК, оскільки він вважав, що О. мав дозвіл на відстріл бабаків.

Чи правильними є такі дії адвоката?

Задача 5.

С. ударив рукою в обличчя П. Від удару П. впав на підлогу та сильно вдарився головою, а через три дні помер. Ід час слідства виявилося, що смерть П. викликана запаленням кори головного мозку, причиною якого було розходження кісткових швів черепа за наявності у П. застарілого процесу запалення середнього вуха.

Чи існує причинний зв'язок між діями С. і наслідками у вигляді смерті П.?

Задача 6.

Г. побачивши К., який намагався викрасти велосипед. Г. побіг за ним, щоб його затримати. Намагаючись втекти, К. на велосипеді виїхав на проїзну частину дороги, де його збила автомашина. Від заподіяних тілесних ушкоджень він помер на місці події.

Чи знаходяться тяжкі наслідки в причинному зв'язку з діями Г.?

Задача 7.

Ж. заподіяв Б. тяжкі тілесні ушкодження. Б. потрапив до лікарні, де лікар недбало віднісся до своїх обов'язків (не зробив вчасно хірургічної операції), через що Б. помер.

Чи існує причинний зв'язок між діями?

Задача 8.

Ш., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, запропонував Т. проїхатися на щойно купленому ним автомобілі. Т. погодилася і коли вони виїхали на дорогу, Ш. сильно розігнав автомобіль. Т. почала дорікати Ш. за його дії, тоді Ш., висміюючи боягузтво Т., виїхав на зустрічну смугу, спрямовуючи авто на зустрічний транспорт. Т., злякавшись неминучого настання аварії, вистрибнула з автомобіля та загинула.

Чи є причинний зв'язок між діями Ш. та загибеллю Т.? Чи повинен Ш. нести кримінальну відповідальність за ч. 2 ст. 286 КК?

Задача 9.

С. у ніч на 1 квітня побив свою дружину, потім сповістив про це до швидкої допомоги. Черговий швидкої допомоги на виклик не відреагував, оскільки знав, що С. любив пожартувати і робив це неодноразово. Дружина від завданих тілесних ушкоджень померла. За висновком судово-медичної експертизи, тілесні ушкодження були не сумісні з життям.

Чи є причинний зв'язок між бездіяльністю чергового швидкої допомоги та наслідками (смертю потерпілої)? Охарактеризуйте об'єктивну сторону.

Задача 10.

Водій Л., працюючи на будівельному підприємстві, отримував будівельні матеріали зі складу й віз їх на будівельний майданчик. Частину матеріалів він завозив додому, оскільки знав, що перераховувати матеріали у нього не будуть.

Дії Л. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 191 КК. Визначте предмет кримінального правопорушення та спосіб його вчинення.

Задача 11.

В. запропонував неповнолітньому С. безкоштовно спробувати наркотичний засіб, але той відмовився. Тоді В. зв'язав С. та проти його волі ввів йому наркотики. Поставивши у залежність С. від наркотиків, В. почав продавати їх С. Дії В. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 314 і ч. 1 ст. 307 КК.

Визначте предмет і знаряддя вчинення цих кримінальних правопорушень.

Задача 12.

Б., будучи в нетверезому стані, зустрів подружню пару К. та У., які поверталися додому. Б. почав ображати їх через неприязні стосунки в минулому, а коли його попросили відійти, ножем наніс удар К. в нижню частину живота. Через півгодини К. було доставлено до лікарні, де під час операції він помер. Експертиза зробила висновок, що у результаті поранення, які наніс потерпілому Б., була пошкоджена передня стінка шлунку, а смерть наступила від закриття дихальних шляхів блювотними масами. Сильне виділення блювотних мас було спричинене подразненням слизової оболонки шлунку у результаті поранення та під впливом наркозу, під яким проходила операція.

Чим характеризується об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, який вчинив Б.? Чи перебувають дії Б. у причинному зв'язку зі смертю К.?

Задача 13.

У неосвітленому під'їзді будинку Д. напав на О. та погрожуючи іграшковим пістолетом, почав вимагати у неї негайно віддати гроші та коштовності. У цей момент до під'їзду хтось зайшов. Д. злякався цього та втік.

Чим характеризується об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, який вчинив Д.? Чи була в його діях добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця?

Задача 14.

Бажаючи зайнятися полюванням, П. прийшов на територію заповідника. Побачивши дикого кабана, він зарядив мисливську рушницю та натиснув на спусковий гачок, але постріл не відбувся. У цей момент П. був затриманий. Під час проведення експертизи виявилося, що набої були непридатні для використання.

Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Задача 15.

С., з метою заволодіння грошима, напав на Ч., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження, проте свої дії до кінця довести не встиг, оскільки був затриманий.

Визначте момент закінчення цього кримінального правопорушення (ч. 4 ст. 187 КК).

Задача 16.

З метою одержання кредиту К. повідомив службовій особі банку про те, що має у власності будинок. Під час перевірки служба безпеки банку виявила відсутність набуття у власність К. будь-якої нерухомості.

Чи можна К. притягти до відповідальності за шахрайство (ст. 190 КК)?

Задача 17.

П. сконструював прилад, за допомогою якого протягом двох років занижував показники лічильника електричної енергії. Його дії були кваліфіковані за ст. 188-1 КК.

Визначте спосіб вчинення цього кримінального правопорушення.

Задача 18.

К. знаходився в магазині «Норкові шуби». Скориставшись тим, що продавець М. відійшла за товаром до іншого відділу, зайшов за прилавок, відкрив касовий апарат і таємно заволодів грошима в сумі 200 тис. гривень. Його дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 185 КК.

Чим характеризується об'єктивна сторона цього кримінального правопорушення?

Задача 19.

А. та І., перебуваючи в стані сп'яніння, із хуліганських спонукань побили З. кулаками й ногами, заподіявши йому перелом кісток носу з розривом хряща (середньої тяжкості тілесні ушкодження) та численні синці обличчя й тулубу. Від гострого недокрів'я, спричиненого тривалою та значною носовою кровотечею внаслідок захворювання крові – порушення її згортання (гемофілія), З. помер.

Чи є причиновий зв'язок між діями А. та І. й смертю З.?

Задача 20.

С. підтримував інтимний зв'язок з дружиною Ф. Останній прийшов до С. і почав просити його припинити зустрічі з дружиною. Коли С. замахнувся на Ф. металевим бруском, той вирвав його та наніс ним понад 20 ударів по голові С. Від ушкоджень останній помер на місці. Згідно з висновком судово-медичної

експертизи, кожен із нанесених С. ударів міг спричинити смерть. Визначити спосіб вчинення злочину.

Чи може Ф. нести відповідальність за вбивство, вчинене з особливою жорстокістю?

ТЕМА 8.
СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задача 1.

Громадянин Грузії Л., перебуваючи на тимчасово окупованій території м. Сніжне Донецької області, діючи умисно, на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканості, обороноздатності України, перейшов на бік ворога в умовах воєнного стану, шляхом вступу до непередбаченого законом збройного формування, з метою подальшої безпосередньої участі у бойових діях проти зведених підрозділів Збройних Сил України. Дії Л. суд кваліфікував за ч. 2 ст. 111 КК України як державна зрада.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 2.

14-річні учні Мельник та Пилипчук вирішили погуляти і зателефонували до поліції, що школу заміновано. Заняття в школі було відмінено. Мінери кілька годин обстежували всі приміщення школи, але вибухівку не знайшли.

Надайте кримінально-правову оцінку події.

Дайте відповіді на наступні питання:

- як визначається вік особи при вирішенні питання про кримінальну відповідальність?

- за які кримінальні правопорушення настає кримінальна відповідальність з 14 років?

Задача 3.

Громадянин Російської Федерації О., фактично проживаючи в м. Києві, з початку збройної агресії Російської Федерації, з використанням особистих сторінок у соціальних Інтернет-мережах здійснив поширення матеріалів, які містять: публічні заперечення здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України, публічні заклики до підтримки рішень та дій держави агресора, збройних формувань та окупаційної адміністрації держави- агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та окупаційною адміністрацією держави-агресора. Дії О. суд кваліфікував за ч. 1 ст. 111-1 КК.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 4.

П. (18 років) звернулася до поліції, що її намагався зґвалтувати В. При цьому, як доказ, вона представила порвану сукню і просила притягти В. до відповідальності. Під час розслідування з'ясувалося, що П. обмовила В. через те, що той не виконав обіцянки одружитися з нею після інтимних стосунків між ними. Зміст заяви вона підтвердила на допитах її як потерпілої. За результатами судово-психіатричної експертизи П. була визнана хворою на шизофренію.

Хто є суб'єктом кримінального правопорушення за кримінальним правом України? Які критерії неосудності? Чи є П. суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст.383 КК? Яке рішення належить прийняти щодо відповідальності П.?

Задача 5.

П'ятнадцятирічний Н. 9 вересня, а саме за два дні до свого дня народження, придбав на ринку в незнайомої жінки наркотичний засіб. Після чого перевіз його на громадському транспорті до місця свого помешкання. Цей засіб Н. вжив особисто шляхом ін'єкції 16 вересня. Щодо Н. було відкрите кримінальне провадження за незаконне придбання, зберігання та перевезення наркотичного засобу без мети збуту (ч. 1 ст. 309 КК). Адвокат оскаржив рішення відносно відкриття кримінального провадження, зазначивши, що Н. взагалі не повинен нести кримінальну відповідальність.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 6.

Третього січня 2020 року Ш. зі своїми друзями святкував своє 14-річчя. О 22 год. 00 хв. всі гості розійшлися. Залишився лише двоюрідний брат іменинника К., з яким вони вирішили прогулятися містом. Через 10 хв. після того, як гості розійшлися, вони вийшли з дому. Коли Ш. і К. проходили по вул. Глібова, вони безпідставно з хуліганських мотивів стали чіплятися до Ж. Грубо порушуючи громадський порядок і проявляючи явну неповагу до суспільства та особливу зухвалість, Ш. ножем, який був у нього, наніс чотири удари в ділянку грудей Ж. Продовжуючи хуліганські дії Ш. і К. збили потерпілого з ніг і почали бити його по голові та тулубу.

Ш. було засуджено за хуліганство, вчинене із застосуванням холодної зброї (ч. 4 ст. 296 КК), за носіння холодної зброї (ч. 2 ст. 263 КК), за спричинення умисного тяжкого тілесного ушкодження (ч. 1 ст. 121 КК). Адвокат оскаржив вирок, вважаючи, що його винесено з порушенням закону.

Варіант. Ш. вчинив зазначені кримінально-протиправні дії о 00 год. 30 хв. наступного дня.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

З якого моменту особа вважається такою, що досягла віку кримінальної відповідальності?

Задача 7.

П’ятнадцятирічний А. вступив у злочинну організацію та в її складі вчинив декілька умисних вбивств. А. було засуджено за ч. 1 ст. 255 (участь у кримінальних правопорушеннях, вчинюваних злочинною організацією) та п. 13 ч. 2 ст. 115 КК (умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство).

Чи правильним є рішення суду?

Задача 8.

Сімнадцятирічний Б. умовив тринадцятирічного Т. вчинити крадіжку чужого майна, що вони спільно і скоїли. Дії Б. суд кваліфікував як крадіжку, вчинену за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 185 КК) та втягнення неповнолітнього у кримінально-протиправну діяльність (ч. 1 ст. 304 КК).

Чи правильним є рішення суду?

Чи може Б. нести кримінальну відповідальність за ч. 1 ст. 304 КК?

Задача 9.

К. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 121 КК за те, що о 21 год. 50 хв. у вагоні трамвая безпричинно заподіяв проникаюче поранення ножем двом невідомим йому пасажирам, після чого вискочив з вагона на ходу. Судово-психіатрична експертна комісія дійшла висновку, що К. страждає на гостре психічне захворювання в формі інфекційного психозу та під час інкримінованого йому діяння не міг усвідомлювати свої дії та керувати ними. Суд звільнив К. від кримінальної відповідальності, застосувавши до нього примусові заходи медичного характеру.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 10.

Ф. прийшов додому в стані алкогольного сп’яніння. Настрій в нього був пригнічений. Вдома Ф. почав сваритися зі своєю співмешканкою Ш., а потім почав завдавати їй удари. З метою захисту Ш. схопила ніж і вдарила Ф. у груди, від чого останній помер.

Щодо Ш. було розпочато кримінальне провадження за ст. 118 КК, однак під час досудового розслідування вона захворіла на психічне захворювання. За постановою суду, до Ш. були застосовані примусові заходи медичного характеру. Через один рік вона вилікувалася.

Чи підлягає Ш. кримінальній відповідальності?

Задача 11.

За грабіж В. було засуджено до чотирьох років позбавлення волі. Відбувши два роки покарання, він захворів на психічне захворювання, яке позбавило його можливості усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Пробувши два роки у психіатричному закладі, В. вилікувався та був направлений для відбування покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 12.

До громадянина П. зайшов його товариш з пляшкою горілки. Хоча П. був сильно втомлений після нічного чергування, однак випив з товаришем 200 г горілки. Після цього П. раптово, без будь-якого приводу, став ламати меблі та бити посуд. На спробу товариша зупинитися П. не реагував та продовжував руйнувати все навколо, під час чого завдав товаришу тяжке тілесне ушкодження.

Щодо П. було розпочате кримінальне провадження за ч. 1 ст. 121 КК. Судово-психіатрична експертиза встановила, що П. перебував у стані патологічного сп'яніння.

Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Задача 13.

Громадянка Р., працюючи головним бухгалтером ТОВ «Десна», за попередньою змовою з продавцем відділу продуктів С., протягом двох місяців шляхом приписки неіснуючих касових ордерів викрала майно цього товариства на суму 58 тис. грн.

Вироком суду Р. і С. були засуджені до двох років позбавлення волі за заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК).

Чи правильним є рішення суду?

Задача 14.

Громадянин Л., працюючи нічним сторожем в АТБ, за 600 грн дозволив К. протягом місяця ставити свій особистий автомобіль на території стоянки магазину. Щодо Л. слідчий розпочав кримінальне провадження за одержання службовою особою неправомірної вигоди (ч. 1 ст. 368 КК).

Чи правильним є рішення слідчого?

Задача 15.

01 липня 2022 року громадянин Сирії М. надав добровільну згоду на зайняття посади, не пов`язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території України, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, а саме виконуючого обов`язки помічника начальника управління Шевченківського територіального управління Тимчасової цивільної адміністрації Куп`янського району Харківської області. Дії М. суд кваліфікував за ч. 2 ст. 111-1 КК.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 16.

А. перебував у незареєстрованому шлюбі з Б. Коли вона повідомила йому, що вагітна і аборт робити вже пізно, А. запропонував будь-яким способом позбутися дитини. При цьому він попередив, що у разі відмови припинить зв'язок з нею. Тоді Б. умовила свою сестру В. допомогти їй вбити дитину одразу після пологів. Коли дитина народилася, сестри задушили її. Труп дитини їхня мати Г., яка не брала участі у вбивстві, закопала в саду.

Дії Б. та В. суд кваліфікував як умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК).

Чи правильним є рішення суду?

Задача 17.

Під час чергової сварки дружина громадянина А. у непристойній формі звинуватила його у чоловічій неспроможності. Образившись, А. наніс їй удар в обличчя, внаслідок чого вона отримала середньої тяжкості тілесне ушкодження. За даними експертизи, образа викликала в А. стан сильного душевного хвилювання, під впливом якого він і вдарив дружину.

Чи підлягає А. кримінальній відповідальності?

Задача 18.

В., хвора на сифіліс, при проходженні початкового лікування письмово була попереджена про порядок і строки лікування, правила поведінки у побуті і статевому житті. Але вона втекла із диспансера, щодо лікування венеричного захворювання до лікарів не зверталась, вела безладне сексуальне життя, не попереджаючи партнерів про своє захворювання, внаслідок чого три чоловіки захворіли на сифіліс.

Надайте кримінально-правову оцінку події. Чи підлягає В. кримінальній відповідальності?

Задача 19.

15-річний Г. та 13-річні Б. і К. за пропозицією останнього, попередньо домовившись між собою, зняли дзеркала з трьох легкових автомобілів, що знаходилися на охоронюваній платній стоянці. Власникам автомобілів була завдана шкода на суму 80000 грн.

Надайте кримінально-правову оцінку події. Чи підлягають Г., Б. та К. кримінальній відповідальності?

Задача 20.

Назвіть хто з перелічених нижче осіб є суб'єктом кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень):

• начальник штабу 92-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, полковник;

• начальник управління Служби безпеки України у Львівській області, полковник;

• командир взводу 79-ї окремої аеромобільної бригади Сухопутних військ Збройних Сил України, старший лейтенант;

• слідчий Шевченківського районного відділення Львівського міського управління Головного управління Міністерство внутрішніх справ України у Львівській області, старший лейтенант поліції;

• старший оперуповноважений Личаківського районного відділення Львівського міського управління Головного управління Міністерство внутрішніх справ України у Львівській області, старший лейтенант поліції;

• старший оперуповноважений Управління Служби Безпеки України у Львівській області, майор;

• старший прокурор Шевченківської районної прокуратури м. Львова, радник юстиції.

ТЕМА 9.
СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задача 1.

Вкажіть, які з кримінальних правопорушень, передбачених розділом ІІ «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» Особливої частини КК України, характеризуються:

а) умисною формою вини;

б) необережною формою вини;

в) змішаною формою вини.

Задача 2.

Х., прагнучи заволодіти майном перехожого О., пізно ввечері напав на нього та, погрожуючи складеним ножем, відібрав особисті речі громадянина – гаманець, куртку та портфель.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Х. кримінального правопорушення.

Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів виду умислу, якими характеризується вина Х.

Задача 3.

Н., відчуваючи злість до Я., підмовив С. вистрелити в того з рушниці, переконуючи його, що рушниця заряджена тільки порохом і постріл лише налякає Я. Узявши рушницю, С. здійснив постріл, але зброя виявилася зарядженою картеччю, через що Я. було вбито.

Чи є вина в громадян Н. та С. щодо спричинення смерті Я.?

Якщо «так», то визначте форму та вид вини кримінальних правопорушень, які були вчинені Н. та С.

Якщо «ні», то на підставі чого?

Задача 4.

Задля охорони свого квітника електрик за фахом Т. загородив його непомітно сталевим дротом і підключив до електромережі. Один із сусідів Т., вмикаючи електричне освітлення вулиці, потрапив під напругу та був смертельно травмований.

Визначте форму та вид вини вчиненого Т. кримінального правопорушення.

Задача 5.

П., щоб помститися своєму знайомому Р., підпалив уночі його будинок. Він думав, що в будинку нікого нема, однак внаслідок цього загинуло дві особи.

Визначте форму і вид вини П. щодо підпалу та стосовно смерті людей.

Задача 6.

Н. і Ш. розпивали спиртні напої в квартирі останнього та вели бесіду між собою. Ввечері близько 23 год. 00 хв. господар відкрив вікна у кімнатах. У цей час внизу біля під'їзду мив автомобіль К., який дуже гучно включив музику в салоні своєї машини та не реагував на зауваження мешканців під'їзду. Обурений поведінкою К., Ш. схопив пляшку із залишками горілки і поцілив прямо в його голову. Такими діями К. були завдані середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Визначте психічне ставлення Ш. до того, що відбулося.

Варіант 1. Почувши дзвінок у двері та побоюючись дорікань з боку дружини, Ш. схопив недопиту пляшку горілки й викинув її через вікно попри те, що на вулиці були люди. Пляшка впала на голову одному з перехожих В., заподіявши йому середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Варіант 2. Бесіда Н. і Ш. затягнулася до глибокої ночі. Ш. підійшов до вікна, побачив, що на вулиці начебто нікого не було, та викинув пляшку далеко вперед, заподіявши середньої тяжкості тілесні ушкодження водію таксі У., який повертався додому з роботи.

Варіант 3. Почувши дзвінок у двері, Ш. швидко сховав пляшку на підвіконні та пішов відкривати двері дружині. Від протягу вікно раптово зачинилося і пляшка впала донизу. Мешканцю Ю., який у цей час перебував під вікнами будинку, були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Задача 7.

Ф., під час тривалого відрядження свого чоловіка, завагітніла від знайомого по роботі. Приховуючи свою вагітність, Ф. постійно нервувала. Народивши у себе вдома дитину, вона одразу задушила її.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Ф. кримінального правопорушення.

Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів виду умислу, якими характеризується вина Ф.

Варіант. Через три дні після народження дитини Ф. зателефонував її чоловік та повідомив про своє прибуття. Побоюючись розправи з його боку, Ф. втопила дитину в ставку.

Задача 8.

У Ж. склалися неприязні сусідські стосунки з сім'єю К., яка свого часу повідомила у поліцію про вчинене ним незаконне полювання. Крім цього, К. неодноразово робила Ж. зауваження у зв'язку з порушенням ним громадського порядку. Якось увечері він взяв мисливську рушницю та підійшов до будинку К. Помітивши у зашторeному вікні обриси людської фігури і, вважаючи, що це хтось з подружжя К., Ж. прицілився та вистрелив. Вбитим виявився гість К. – О., який у цей час був у них вдома. Ж. було засуджено за необережне вбивство О. та замах на умисне вбивство К.

Чи правильним є рішення суду?

Визначте психічне ставлення Ж. до того, що відбулося.

Задача 9.

На кондитерську фабрику завезли два вагони цукру-сирцю у мішках. Стояла суха сонячна погода й директор фабрики наказав вивантажити товар на заасфальтований майданчик під відкритим небом. Будь-яких вказівок щодо додаткового облаштування мішків із цукром він не давав. Наступного дня зненацька пішла сильна злива та багато цукру разом з водою змило в каналізацію. Внаслідок цього діяння фабриці були заподіяні тяжкі наслідки.

Визначте психічне ставлення директора фабрики до вчиненого ним кримінального правопорушення.

Задача 10.

Колона автобусів з людьми дуже повільно рухалася вулицями міста у супроводі працівників патрульної поліції. Водій Г. дістав мобільний телефон і почав дивитися новини в Інтернеті, не помітивши різкої зупинки транспортного засобу, що їхав попереду. Через це, одному з пасажирів автобусу, яким керував Г., були завдані середньої тяжкості ушкодження.

Визначте форму та вид вини вчиненого Г. кримінального правопорушення.

Назвіть ознаки інтелектуального та вольового моментів наявного у Г. виду вини.

Задача 11.

Д. застав свою дружину в себе вдома з Ю. під час статевих зносин. Сильно обурений такою сценою, він у розпачі кілька разів щосили вдарив Ю. по голові дерев'яним стільцем, що стояв поруч. Заподіяні Ю. тілесні ушкодження виявилися несумісними з життям.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Д. кримінального правопорушення. Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів умислу, якими характеризується вина Д.

Задача 12.

М., під час будівництва гаражу розмішував вапняний розчин ручкою в гумовій рукавиці. Діти, що гралися за низькою огорожею поруч, почали його дратувати. Щоб прогнати їх, він махнув рукою в їх бік. При цьому залишки вапняного розчину злетіли з його рукавиці та потрапили в око хлопчика, заподіявши хімічний опік очей. Згідно з висновком судово-медичної експертизи, ці ушкодження були визнані тяжкими.

Визначте форму та вид вини вчиненого М. кримінального правопорушення.

Задача 13.

З метою заволодіння комп'ютерною технікою озброєний обрізом П. проник до будинку однієї з міських телерадіокомпаній, обеззброїв і зв'язав охоронця, засунувши йому в рот великий кляп. Кляп перекрив дихальні шляхи та охоронець від цього помер.

Охарактеризуйте суб'єктивну сторону вчиненого П. кримінального правопорушення та визначте його ставлення до вчиненого ним діяння та його наслідків.

Задача 14.

Б. незаконно публічно вжив наркотичні засоби, а потім сів у свій автомобіль та поїхав геть. Керуючи автомобілем у стані наркотичного сп'яніння, він порушив правила дорожнього руху та здійснив наїзд на пішохода О. Потерпілий одразу помер на місці події.

Визначте психічне ставлення Б. до вчинених ним кримінальних правопорушень.

Задача 15.

Під час розбою потерпілому Ч. було заподіяно тяжке тілесне ушкодження. Внаслідок втрати великої кількості крові він помер. Підозрюваний Є. на допиті показав, що він не хотів вбивати Ч., а тільки завдав удар фінським ножем у живіт задля того, щоб останній не міг чинити опору.

Визначте форму та вид вини С. щодо вчинених ним кримінальних правопорушень.

Який мотив і мета розбою?

Задача 16.

Ф. виготовив саморобний пістолет та одного разу вирішив продемонструвати його якісні властивості друзям. Для цього всі вони пішли до лісу. Там, Ф. запропонував своєму другові стати біля дерева, а сам

почав цілитися з п’яти метрів таким чином, за його словами, щоб останній почув посвист кулі. Проте куля влучила в плече З. і завдала йому тяжке тілесне ушкодження.

Визначте психічне ставлення Ф. до вчинених ним виготовлення, зберігання і носіння вогнепальної зброї та до поранення З.

Задача 17.

Громадянину Є. замовили за винагороду вбивство приватного підприємця У. Спланувавши вбивство, Є. чекав підходящого моменту. Одного разу він наблизився до У., який стояв у колі охоронців та інших людей, та кинув усередину гранату. Від вибуху гранати загинули приватний підприємець У., один охоронець та одна стороння особа.

Розкрийте суб’єктивну сторону вчинених Є. кримінальних правопорушень.

Задача 18.

Тренерка з плавання Ш. займалася у басейні з групою новачків – учнів молодших класів школи. Діти зі спеціальними дощечками у руках плавали уздовж позначених буйками доріжок. Раптом у Ш. задзвонив мобільний телефон і щоб поговорити, вона відійшла на відстань від групи своїх вихованців. Через кілька хвилин почулися голосні крики дітей, які кликали на допомогу. Кинувшись у воду, тренер іншої групи підняв з дна басейна дівчинку, що потонула. Після надання першої медичної допомоги дитину негайно було доставлено до реанімаційного відділення лікарні, однак врятувати її не вдалося.

Чи повинна Ш. відповідати за смерть дівчинки?

Якщо «так», то визначте психічне ставлення Ш. до вчиненого нею діяння.

Якщо «ні», то на підставі чого?

Задача 19.

Робітник одного колективного підприємства вийшов на роботу в стані сильного алкогольного сп’яніння. Щоб уникнути дорікань керівництва та відпочити після безсонної ночі, він зарився в зерно та заснув. У цей час водій самоскида Т. привіз на тік пшеницю. Не побачивши перепон, Т. почав здавати машиною до бурту, внаслідок чого задавив робітника, який спав у зерні.

Чи винний у тому, що сталося, водій самоскида Т.?

Якщо «так», то визначте форму і вид його вини.

Якщо «ні», то на підставі чого?

Задача 20.

Під час обробних робіт багатоповерхового будинку маляр Л. вирішив пожартувати над робітницею О. Він підхопив її та підняв над відкритою платформою ліфта. Не втримавши рівноваги він випустив робітницю, котра, на

підставі висновку судово-медичної експертизи, отримала тяжке тілесне ушкодження.

Визначте форму та вид вини Л.

ТЕМА 10.
СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Задача 1.

О., маючи намір на умисне заподіяння смерті своєму чоловіку Л., на ґрунті неприязних з ним стосунків познайомилась з Б., який за 40 тис. грн погодився виконати її прохання та вбити Л. Тоді О. передала Б. 20 тис. грн завдатку за виконання замовлення, фотокартку Л. та повідомила місце можливого його перебування та номерні знаки автомобіля. Однак вбивство вчинено не було, оскільки Б. був працівником поліції, що діяв з метою викриття злочинної діяльності О.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 2.

Д., з метою вчинення крадіжки чужого майна, шляхом вільного доступу проник до охоронюваної території тракторної бригади ТОВ «Акрос», де, використовуючи різак по металу, таємно вилучив із приміщення тракторної бригади прогін для кран-балки довжиною 12 метрів, але був затриманий працівниками поліції безпосередньо під час вчинення злочину. Потенційна шкода, яка могла бути завдана ТОВ «Акрос», оцінена на суму 7 тис. грн.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 3.

П., бажаючи вчинити крадіжку, перебуваючи в стані алкогольного сп’яніння та використовуючи саморобний пристрій, відчинив вхідні двері та проник до продуктового магазину. Перебуваючи в приміщенні, П. був затриманий власником магазину.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 4.

І., перебуваючи в приміщенні магазину «Зара», намагалася таємно викрасти шкіряну жіночу куртку вартістю 12,8 тис. грн, одягнувши її під своє пальто. Вийшовши з магазину, вона пройшла з десяток метрів, але була помічена та зупинена охоронцем цього ж магазину, який повертався з перерви на роботу та побачив, що з-під її одягу стирчить фірмовий лейбл. Він попрохав І. пройти до магазину, де її затримав наряд поліції.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 5.

Т., скориставшись зайнятістю продавця магазину косметики, поклала у власну жіночу сумочку основу під макіяж вартістю 400 грн, рідку помаду для губ вартістю 700 грн, три пилочки для нігтів вартістю 160 грн кожна, ножиці вартістю 650 грн. При виході з магазину спрацювала сигналізація і Т. була затримана охоронцями магазину.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 6.

А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вирішив зґвалтувати літню громадянку В. Задля цього він проник на територію домоволодіння, де проживала В., та, використовуючи справжній пістолет «ТТ», який носив із собою, наніс удар рукояткою в обличчя потерпілій, збивши її з ніг. Сівши на неї зверху, А. почав наносити удари кулаком в різні частини тіла В. Потерпіла чинила опір і голосно кричала. Побоюючись бути затриманим, А. залишив подвір'я.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив А.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 7.

П., гуляючи парком, знайшов поліетиленовий пакет з набоями в кількості 1500 одиниць до малокаліберної рушниці та приніс його додому, де і зберігав. Згодом, маючи на меті збути їх, П. направився до пункту прийому металобрухту. Він намагався продати або обміняти їх на продукти харчування та спиртне, але був затриманий працівниками поліції. Згідно висновку балістичної експертизи вилучені патрони є бойовими припасами до нарізної спортивної та промислово-мисливської вогнепальної зброї, калібру 5,6 мм.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив П.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 8.

Х. для власного вживання придбав у невстановленої слідством особи наркотичний засіб. Увечері цього ж дня поведінка Х. викликала підозру у працівників митних органів при проходженні ним митного контролю в міжнародному пункті пропуску «Конотоп» Сумської митниці. У процесі особистого огляду й огляду речей Х. було виявлено та вилучено скляну пляшку з речовиною темного кольору. Згідно висновку хімічної експертизи, дана речовина є особливо небезпечним наркотичним засобом – опієм ацетильованим, в перерахунку на суху речовину, вагою 120 г.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив Х.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 9.

Ф., перебуваючи у приміщенні магазину «Екомаркет» таємно викрав три пачки печива вартістю 45 грн кожна, завдавши своїми діями матеріальної шкоди на суму 135 грн.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 10.

К., з метою заволодіння чужим майном, на 37 км автомобільної дороги М-30 сполученням Київ – Чоп за допомогою ножиць по металу позрізав алюмінієві дорожні знаки. Своїми діями державному підприємству Київоблавтодор К. заподіяв збитки на суму 85 тис. грн.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 11.

Між Л. та П., які розпивали спиртні напої в літній кухні помешкання Л., виникла сварка, в ході якої Л. замкнув П. у погребі та тримав останнього дві доби, поки не пройшла образа.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 12.

Ш., перебуваючи в стані алкогольного сп’яніння та грубо порушуючи громадський порядок, підійшов до М., наступив йому на взуття, спровокував сварку, в ході якої наніс удар кулаком в щелепу, зламавши її та заподіявши М. тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 13.

Д., перебуваючи у своєму житловому будинку з громадянкою Р., забажав вступити з нею в статевий зв’язок. Коли він повалив Р. на підлогу, вона закричала, що є неповнолітньою. Усвідомивши, що може бути притягнутим до кримінальної відповідальності за зґвалтування неповнолітньої, Д. припинив свої дії.

Чи є в діях Д. добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні?

Якщо є, то на якій стадії вчинення умисного кримінального правопорушення вона відбулася?

Задача 14.

П., працюючи у відділі конструкторського бюро проектного інституту з С., знала, що остання отримала премію в сумі 10 тис. гривень і поклала їх до себе в сейф. Вирішивши викрасти цю суму під час обідньої перерви, скориставшись

моментом, коли у відділі нікого не було, не помітивши в дверях громадян У. та П., котрі спостерігали за її діями, за допомогою підбору ключа відкрила сейф С., взяла з нього гроші та попрямувала до виходу, де була затримана С.

Визначити стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Варіант. П. була затримана на автобусній зупинці, коли вийшла з приміщення відділу (інституту).

Задача 15.

Л., перебуваючи в позашлюбних стосунках із М., попередньо домовилась з ним про вчинення вбивства її чоловіка Д. Як потім повідомила Л., стосунки були напружені, а у разі розірвання шлюбу, все майно залишалось Д. Увечері, в під'їзді будинку, де мешкало подружжя Л. і Д., М. наніс п'ять ударів важким предметом по голові чоловікові, зовнішньо схожому на Д. Від нанесених травм чоловік помер. Потім з'ясувалося, що потерпілим виявився випадковий громадянин Т.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 16.

Пізно ввечері З., скориставшись відсутністю відвідувачів у кафе, погрожуючи мисливським ножем, який носив із собою, вчинив напад на касира Ш., прагнучи заволодіти виручкою у касі, однак грошей там не виявилося. Після такої невдачі З. швидко вибіг з кафе та зник у невідомому напрямку.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив З.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 17.

Між Г. та Д. під час розпивання на вулиці алкогольних напоїв виникла сварка на ґрунті особистих неприязних стосунків. Згодом сварка переросла в бійку, під час якої Г. вихопив складаний ніж та зі словами «Я тебе вб'ю» наніс удар цим ножем у ліву частину грудної клітини, заподіявши колото-різану рану спини. Після виклику карети швидкої допомоги кимось із перехожих життя Д. було врятовано.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Скільки кримінальних правопорушень вчинив Г.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 18.

К., запропонувала М., за 3 тис. доларів США вбити її чоловіка, на що останній погодився. Після чого К. передала М. гроші, фотокартку чоловіка та вказала на можливе місце його знаходження. Увечері цього ж дня М. зустрів

чоловіка К., дістав пістолет і двічі натиснув на спусковий гачок, але постріли не відбулися, тому що патрони були відвологлими.

Чи можна вважати дії К. та М. закінченим кримінальним правопорушенням?

Скільки кримінальних правопорушень вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 19.

Ш. та П. попередньо домовились про вчинення крадіжки. Вони мали інформацію, що в сейфі, розташованому в кабінеті бухгалтера підприємства, де вони працювали, знаходяться грошові кошти на суму 290 тис. грн. Проникнувши до кабінету та відкривши двері сейфу вони виявили, що сейф порожній.

Визначте стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Задача 20.

Т. та А. вирішили викрасти автомобіль «Ауді», що належав Ж. Уночі вони шляхом підбору ключів відкрили ворота металевого гаражу, але приміщення виявилось порожнім. Після чого Т. та А. викрали комплект зимової гуми вартістю 26 тис. грн.

Визначити стадію вчинення умисного кримінального правопорушення.

Чи є в діях Т. та А добровільна відмова від вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом?

ТЕМА 11.
СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Задача 1.

Студенти політехнічного університету В., С. та Р. домовились про викрадення грошових коштів з рахунків громадян з використанням електронно-обчислювальних машин. Із цією метою В. та Р. співпрацювали з працівницями кількох банків К. і Ч., які надавали їм інформацію, що стосувалася рахунків вкладників банку. Після цього, С., користуючись своїми знаннями у сфері комп'ютерних технологій, переводив грошові кошти з таких рахунків на власний рахунок та рахунки В. та Р.

Які ознаки співучасті характеризують кримінально протиправну діяльність згаданих осіб?

Задача 2.

Маючи не зняту та не погашену судимість за вчинення крадіжок, А. і Л. знову вчинили чотири крадіжки з проникненням у житло, в ході яких заволоділи грошима у розмірі понад 390 тис. гривень, коштовностями та цінними речами.

Про яку форму співучасті у кримінальному правопорушенні йдеться?

Задача 3.

В. запропонував неповнолітнім К. (14 років) та І. (15 років) вчинити крадіжку з магазину електронної техніки. Вночі, під'їхавши до магазину, В. залишився на вулиці біля автомобіля, а К. та І. розбили скло у вікні, проникли в приміщення магазину, звідки винесли два телевізори та десять мобільних телефонів і віддали їх В. Після цього В. продав викрадене на ринку за 130 тис. гривень, і через декілька днів віддав К. та І. по 10 тис. гривень кожному.

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Задача 4.

М., знаючи, що його знайомі П. та О. займаються викраденням автомобілів, при зустрічі пообіцяв, що придбає у них викрадений автомобіль марки «Лексус». Через тиждень П. запропонував М. придбати в нього за ціною значно нижчу за ринкову викрадений автомобіль марки «Лексус».

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Чи можна говорити про те, що у даному випадку йдеться про причетність до кримінального правопорушення?

Задача 5.

Ф., бажаючи стати одноособовим власником фірми, вирішив позбутися своїх двох партнерів по бізнесу. Він зустрівся зі своїм знайомим К., керівником охоронної фірми, якому розповів про свої наміри. К. пообіцяв допомогти вбити цих партнерів по бізнесу за грошову винагороду у розмірі 30 тис. доларів США. Ф. віддав К. обумовлену суму грошей, передав йому фото своїх компаньйонів та інформацію про їх місце роботи й проживання. Наступного дня К. викликав до себе в офіс двох своїх підлеглих В. та С. і запропонував їм вбити бізнесменів протягом тижня, при цьому місце та спосіб кримінального правопорушення вони мали обрати на свій власний розсуд. Незабаром В. і С. встановили вибуховий пристрій у службовому автомобілі фірми. В результаті вибуху загинули обидва партнери по бізнесу Ф., а також водій фірми та два випадкових перехожих.

Визначте роль кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень).

Задача 6.

З метою вчинення крадіжки Д., О. та Р. проникли через вікно до квартири громадянки М. Коли вони виходили з помешкання з викраденими речами, то до приміщення зайшла сімдесятирічна господиня. Д. миттєво вихопив з кишені мисливського ножа та вдарив жінку в живіт. Остання від отриманого поранення померла на місці.

Визначте роль кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень).

Задача 7.

Б. домовився з громадянином іноземної держави П. про збут в Україні наркотичних засобів. Отримавши від останнього 70 г. героїну, Б. передав його студентам одного із закладів вищої освіти К., В. та А. для подальшої реалізації серед знайомих. Ці троє студентів, розділивши героїн на однакові дози, почали продавали його студентам закладів освіти міста.

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Задача 8.

Л. запропонувала раніше судимому за вимагання У. вчинити викрадення ювелірних виробів із квартири її колеги по роботі Ф., на що той погодився. Вони разом прийшли до квартири Ф., потім Л. подзвонила у двері, а У. сховався. Коли Ф. відчинила двері, У. заскочив у квартиру, а Л. залишилася у під'їзді будинку. У. декілька разів вдарив Ф. по голові кастетом, потім, долаючи опір потерпілої, зґвалтував її та, взявши з квартири гроші й ювелірні вироби, залишив помешкання. Про те, що він заподіяв тілесні ушкодження Ф. та зґвалтував її, У. нічого не сказав Л. Внаслідок удару по голові Ф. втратила велику кількість крові та померла за годину.

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Чи був у діях У. ексцес виконавця?

Задача 9.

Б., маючи намір викрасти з приміщення фірми комп'ютери та ксерокс, попрохав свого друга С. допомогти йому в цьому. Приїхавши вночі до будівлі фірми на автомобілі С., вони вийшли із салону. Проте С. відмовився йти далі разом з Б. і вчиняти крадіжку, відповівши, що він буде чекати його тут. Б. виніс з приміщення фірми техніку та разом із С. вони завантажили її до салону автомобіля. У подальшому Б., після продажу викраденої техніки, розрахувався з С. за витрачене пальне.

Чи вчинене це кримінальне правопорушення у співучасті?

Якщо наявна співучасть у кримінальному правопорушенні, то визначте її форму та види співучасників.

Задача 10.

Ж. домовилася з раніше судимим за вбивство Г., що останній уб'є її чоловіка. Також вони визначилися із сумою винагороди за вчинення цього кримінального правопорушення: половину грошей Ж. надасть Г. одразу, а іншу

половину – після вчинення вбивства. Г. зустрів чоловіка Ж. у під'їзді будинку та пострілом з пістолета у голову вбив його.

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Задача 11.

К. познайомився з трьома малолітніми Х., Б. та Ш., які втекли з дому та займалися жебрацтвом. К. надав їм їжу та одяг, а потім умовив їх вчиняти крадіжки з магазинів. У той час, коли К. відволікав увагу продавців-консультантів, звертаючись до них з різними питаннями, Х., Б. та Ш. одягали на себе та ховали під одягом різні речі, вчиняючи в такий спосіб їх крадіжку з магазину. Протягом місяця малолітні обікрали вісім магазинів. Викрадені товари вони віддавали К., який їх реалізовував на ринку, незначну частину грошей він віддавав малолітнім та купував їм продукти харчування.

Чи можна за таких умов говорити про співучасть зазначених осіб у вчиненні кримінальних правопорушень?

Ким у даному випадку є К.?

Задача 12.

Завідуючий складом побутової техніки Д. запропонував Б. та Р. вчинити крадіжку телевізорів і ноутбуків зі складу, пообіцявши відключити сигналізацію та залишити відімкнутими двері приміщення. Б. та Р. погодились на цю пропозицію. Про домовленість вчинити крадіжку Д. розповів своїй дружині, яка переконала останнього відмовитись від вчинення кримінального правопорушення. Д. погодився на умовляння дружини. Ввечері він як завжди включив сигналізацію та закрив приміщення, про що негайно повідомив Б. та Р. Однак ті не відмовились від наміру вчинити крадіжку та, зламавши замки, швидко винесли з приміщення складу телевізор та чотири ноутбуки.

Визначте роль Д., Б. і Р. у вчиненому кримінальному правопорушенні.

Чи наявна у діях Д. добровільна відмова у вчиненні кримінального правопорушення?

Варіант: Д. не повідомив Б. і Р. про відмову від участі в кримінальному правопорушенні та про те, що він не буде виконувати обіцяні дії.

Задача 13.

С., К., Р., Д. та Ч. створили кримінальну групу, учасники якої шляхом погроз та насильства примушували підприємців платити їм частину своїх прибутків. Для прикриття своєї кримінально протиправної діяльності С. зареєстрував охоронну фірму, а К., Р. та Д. були її працівниками.

С., який був директором фірми, керував кримінально протиправною діяльністю групи: визначав, яким чином буде відбуватись вимагання коштів; здійснював контроль над надходженням коштів та їх витрачанням; підшуковував нових учасників групи тощо. К. та Р. спілкувались з

підприємцями, яким погрожували насильством, а Д. з іншими учасниками групи регулярно забирали гроші у жертв вимагання.

Ч., будучи працівником органів доходів і зборів, дізнавався про отримані прибутки платниками податків і передавав цю інформацію С., який за цими даними вирішував, хто з підприємців буде наступною жертвою кримінального правопорушення.

Визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Задача 14.

В., Р. та П. домовились убити свого товариша по бізнесу Т., який заважав їм «відмивати» кошти, здобуті злочинним шляхом. На спільні гроші вони замовили вбивство Т., однак вбивця не зміг позбавити життя Т. у зв'язку з тим, що був затриманий поліцейськими за раніше вчинене кримінальне правопорушення. Дізнавшись про те, що вбивство не відбулося, спільники наступних спроб вбити Т. не зробили.

Чи підлягають В., Р. та П. кримінальній відповідальності?

Якщо «так», то на яких підставах?

Задача 15.

В. створив організовану групу (до її складу також увійшли А., Б., С., Ж.), учасники якої займалися незаконним заволодінням транспортних засобів. Члени групи відслідковували автомобілі іноземного виробництва представницького класу, відключали на них сканером сигналізацію, заволодівали ними, переправляли їх за межі території України, підробляли документи на транспорті засоби та потім продавали на ринках країн близького зарубіжжя. Під час одного з епізодів власник автомобіля Г. побачив, що невідомі заволодівають його транспортним засобом і намагався їм перешкодити. Член організованої групи А. вбив Г. у присутності інших її учасників. Організатору групи В. про факт вбивства не було повідомлено.

Чи підлягає В. кримінальній відповідальності за вбивство?

Задача 16.

Ч., посварившись з Г. та його друзями, розповів про конфлікт своєму брату Ю. та разом із ним повернувся на місце події. Ю. взяв із собою ніж, про що Ч. не знав. Підійшовши до хлопців, що сиділи на лавці, Ч. вдарив кулаком в обличчя одного з них, яким виявився І. Розпочалася бійка, у процесі якої Ю. двічі вдарив Г. ножем у груди, а потім поранив З. У цей час Ч. завдав кулаками ударів пораненому Г. Від отриманих ножових поранень Г. у лікарні помер.

Визначте роль кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення.

Задача 17.

Ш. підбурив неповнолітніх К. та Г. вчиняти крадіжки з квартир громадян на перших поверхах будинків. При цьому К. або Г. проникали до квартир через кватирки вікон і потім передавали викрадені речі Ш. На час вчинення крадіжок К. і Г. не виповнилося 14 років.

Чи можна за таких умов говорити про співучасть у кримінальному правопорушенні?

Ким у даному випадку є Ш.?

Задача 18.

До О., який ремонтував власний автомобіль, підійшли троє підлітків і запитали чи не купить він у них за зниженими цінами колеса до автомобіля. О. погодився. Після цього підлітки вночі зняли колеса з чужого автомобіля, а наступного дня принесли їх О., одержавши за це обумовлену суму грошей.

Чи можна за таких умов говорити про співучасть у кримінальному правопорушенні?

Якщо «так», то визначте форму співучасті у кримінальному правопорушенні та види співучасників.

Задача 19.

Працівник геологорозвідувальної служби П. під час полювання помітив на світанку, що в кущах поблизу селища щось велике ворушиться. Вважаючи, що то ведмідь, він побіг до будинку, розбудив Ж. і повідомив йому про це. Вони взяли рушниці, підкралися до берега річки та здійснили постріли в кущі, звідки чутно було тріск гілок. Пострілом з рушниці, яка належала П., був убитий К., котрий там випадково перебував, а куля з рушниці Ж. не зачепила К.

Чи існує співучасть у кримінальному правопорушенні?

Визначте роль П. і Ж. у вчиненні кримінального правопорушення.

Варіант: Унаслідок того, що рушниці П. та Ж. були новими й раніше з них постріли не здійснювалися, судовою експертизою не встановлено з чиєї рушниці було вбито К.

Задача 20.

Водій А. від директора заводу Р. на вокзал. Через несправність у двигуні вони зупинилися на півгодини. Пішов дощ. Побоюючись запізнитися на потяг, Р. наказав водієві їхати дуже швидко. Внаслідок перевищення швидкості на мокрому асфальті А. не впорався з керуванням при повороті, виїхав на тротуар і збив пішохода Д., який від заподіяних тілесних ушкоджень помер на місці пригоди.

Чи можна за таких умов говорити про співучасть у кримінальному правопорушенні?

Визначте роль А. і Р. у вчиненні кримінального правопорушення.

Варіант: Р. лише натякнув А., що можна було б їхати швидше.

ТЕМА 12.
МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Задача 1.

І. організував озброєну групу в складі п’яти осіб. Протягом 6 місяців вони здійснювали напади на інкасаторські машини з метою заволодіння грошима. Допомагав їм в отриманні інформації про рух автомобілів інспектор патрульної поліції К. Переховуванням займався Г., який раніше був засуджений за крадіжку та грабіж.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 2.

Громадянин П. знайшов посвідчення та спеціальний жетон поліцейського. Під виглядом поліцейського він разом з В. і К. увійшли в оселю підприємця Д. і почали вимагати повернути державі начебто вкрадені останнім грошові кошти. Після отримання грошей вони побили Д. (заподіяли тяжкі тілесні ушкодження) та заволоділи його телевізором, відеокамерою, мобільним телефоном і коштовностями. Через місяць вони таємно проникли до квартири Д. та викрали різні коштовності.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 3.

Раніше судимий за бандитизм К. разом з І. таємно проникли до кафе. Викравши 3 пляшки горілки вони пішли в дитячий садок та розпили їх. Через 2 год. ці громадяни знову повернулись до кафе та заволоділи ще 2 пляшками коньяку та музичним центром. Під час залишення приміщення їх намагався затримати поліцейський, який випадково проходив повз кафе. Заподіявши останньому середньої тяжкості тілесні ушкодження, К. та І. втекли.

Чи має місце множинність кримінальних правопорушень?

Якщо «так», то визначте її вид.

Задача 4.

К., працюючи на машинобудівному заводі, підмовив С. та Л. виносити із заводу різні запчастини та збувати їх на ринку. Для прикриття своєї протиправної діяльності вони відкрили фірму та, оформивши документи на дружину С., почали відраховувати певні суми грошей головному інженеру заводу та працівникові охорони Б. Займаючись такою кримінально протиправною діяльністю протягом року та не сплачуючи податки, вони своїми діями заподіяли державі збитки на суму 1 млн. 300 тис. гривень.

Чи є в діях винних осіб множинність кримінальних правопорушень?

Якщо «так», то визначте її вид.

Задача 5.

І. вирішив убити свою дружину та для цього підмовив за винагороду свого знайомого Р., який раніше був судимий за умисне вбивство. Отримані гроші, Р. залучив до цієї справи ще трьох осіб, які протягом року вчиняли в місті крадіжки з квартир. Одного дня вказані особи увірвалися до квартири І. та вбили дружину І. та її коханця.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 6.

Уповноважена особа Р. протягом двох років за грошову винагороду допомагала зменшувати суми податкових платежів підприємцю Т. Дізнавшись про махінації цих осіб, підприємець Г. почав вимагати від підприємця Т. 5 тис. доларів США. Домовившись між собою, Р. і Т. доручили раніше судимому за розбій А. вбити Г. При спробі реалізувати мету за допомогою вибухівки А. заподіяв Г. лише легкі тілесні ушкодження. Через тиждень він реалізував свій умисел, вбивши Г. в лікарні. При цьому було поранено 5 хворих осіб, які знаходились в одній палаті з Г.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень у діях Р., Т. і А.

Задача 7.

К. був затриманий на митниці під час спроби перевезти валізу із старовинними іконами. У ході розслідування було встановлено, що К. раніше притягувався до кримінальної відповідальності за контрабанду, оскільки незаконно перевозив іноземну валюту через митний кордон України.

Чи мала тут місце множинність кримінальних правопорушень у діях К.?

Задача 8.

Неповнолітній С. вночі написав на будинку слова нецензурного змісту та намалював непристойні малюнки. Слідчий відкрив кримінальне провадження за ч. 1 ст. 296 КК. Суд звільнив С. від кримінальної відповідальності і застосував до нього, згідно ст. 105 КК, такий виховний захід, як застереження. Прокурор оскаржив таке рішення, посилаючись на повторне особою таких дій.

Чи підлягає скарга прокурора задоволенню?

Задача 9.

К. було притягнуто до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 152 КК. Під час розслідування кримінального провадження у К. розвинувся реактивний психоз. Згідно з висновком судово-психіатричної експертизи К. потребував застосування примусових заходів медичного характеру. У зв’язку з цим, суд своєю постановою звільнив його від кримінальної відповідальності та застосував до нього примусовий захід медичного характеру – поміщення в психіатричну лікарню. Після трьох років лікування К. був звільнений і після

цього знову вчинив зґвалтування. Слідчий кваліфікував його дії за ч. 2 ст. 152 КК як зґвалтування, вчинене повторно.

Чи правильним є рішення слідчого?

Задача 10.

За вбивство К. було засуджено за ч. 1 ст. 115 КК до 10 років позбавлення волі. Через п'ять місяців після вступу вироку у законну силу К. втік із кримінально-виконавчої установи. Через 5 років його затримали після нового вбивства.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 11.

Вироком суду К. засуджено за ч. 3 ст. 296 КК за хуліганство, вчинене особою раніше судимою за хуліганство. Адвокат К. подав скаргу, в якій вказав, що в діях його клієнта відсутній рецидив кримінальних правопорушень, тому що раніше (у 2000 р.) він був засуджений за ч. 1 ст. 206 КК (редакція до 1 вересня 2001 р.), яка відсутня в чинному Кримінальному кодексі.

Чи правомірною є скарга адвоката?

Задача 12.

П'ятнадцятирічний П. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 296 КК. За ст. 47 КК його було передано на поруки педагогічному колективу його школи. Через шість місяців П. знову вчинив хуліганські дії, передбачені ч. 1 ст. 296 КК.

Чи є в діях П. повторність кримінальних правопорушень?

Варіант: Через рік П. учинив хуліганство, передбачене ч. 2 ст. 296 КК.

Задача 13.

Г., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, вчинив на вулиці вбивство фінським ножем випадкового перехожого. Злякавшись кримінальної відповідальності, він заховав труп у підвалі багатоповерхового будинку і підпалив сміття, що знаходилось у тому приміщенні. Внаслідок пожежі П., який жив у підвалі задихнувся від диму.

Чи є в діях Г. повторність кримінальних правопорушень?

Задача 14.

Р., керуючи автомобілем із перевищенням швидкості, вчинив наїзд на громадянина У., якому були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження. Побоюючись відповідальності, Р. зник з місця пригоди. Під час втечі Р. не впорався з керуванням свого автомобіля, який зіткнувся із маршрутним таксі. Двоє громадян загинуло на місці, а третій отримав тяжке тілесне ушкодження.

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 15.

К. був засуджений за ч. 2 ст. 185 КК на чотири роки позбавлення волі. Адвокат подав скаргу, аргументуючи неправомірність рішення суду тим, що його клієнт вчинив крадіжку вперше, а вказівка суду на вчинене раніше викрадення холодної зброї у громадянина А. не є правильною. Викрадення холодної зброї, зазначив адвокат, не посягає на відносини власності і не передбачене ст. 185 КК. Тому, згідно з ч. 1 ст. 32 КК, у діях К. відсутня повторність кримінальних правопорушень. Адвокат вказав, що дії його підзахисного слід перекваліфікувати на ч. 1 ст. 185 КК.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 16.

Х., працюючи на заводі з виготовлення вогнепальної зброї, вирішив викрасти один із пістолетів. Для цього протягом трьох днів, непомітно для охорони, він виносив складові частини пістолета. При спробі викрадення останньої Х. був затриманий працівниками охорони заводу.

Чи є у діях Х. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 17.

С., п’ять років тому була засуджена до штрафу за зайняття гральним бізнесом (ч. 1 ст. 203-2 КК). Працюючи касиром ПП «Лотерея-Віват», на початку цього року С. знов почала займалася гральним бізнесом.

Чи є у діях С. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 18.

Д., раніше судимий за розбій (ч. 1 ст. 187 КК), у складі організованої групи вчинив вимагання (ч. 4 ст. 189 КК).

Визначте вид множинності кримінальних правопорушень.

Задача 19.

Л. два дні поспіль ходив на полювання у заповідник. У перший день він не здобув нічого, а на другий день вполював дикого кабана.

Чи має місце у діях Л. множинність кримінальних правопорушень?

Задача 20.

Громадянин Б. під час полювання вчинив убивство через необережність одного з мисливців, за що був засуджений за ч. 1 ст. 119 КК до покарання у виді позбавлення волі. Через рік після відбуття покарання Б. вчинив крадіжку з проникненням у житло, відповідальність за яку передбачена ч. 3 ст. 185 КК.

Чи є у діях Б. множинність кримінальних правопорушень?

ТЕМА 13.
ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Задача 1.

Д., у якої була семимісячна вагітність, звернулась до знайомого лікаря гінеколога Ш. з проханням перервати вагітність. Обстеживши Д., Ш. почав відмовляти її від аборту, повідомивши, що наявні у неї захворювання роблять операцію дуже небезпечною для її життя, і вона може померти, але Д. наполягала на перериванні вагітності, оскільки батько дитини відмовився одружуватися з нею. Через дві години після операції Д. померла від внутрішньої кровотечі.

Чи є в діях Ш. обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння? Відповідь поясніть.

Задача 2.

Д., перебуваючи у нетверезому стані, близько 2 години ночі помилково заліз через вікно до будинку С., вважаючи, що це будинок його знайомої Ш.. С., який також був у нетверезому стані, прийняв Д. за злодія і почав його бити, нанісши кілька ударів дерев'яною підставкою для квітів. Д. внаслідок цього отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Варіант. Від одержаних травм Д. помер через 21 день в лікарні.

Чи повинен С. нести відповідальність за заподіяння шкоди Д.? Як кваліфікувати дії Д.? Відповідь поясніть.

Задача 3.

М. маючи на стороні коханку У. неодноразово погрожував своїй дружині Ю. розправою, бив та ображав її вимагаючи розлучення. Одного разу, прийшовши додому вночі в стані сильного алкогольного сп'яніння, він черговий раз вчинив скандал та, погрожуючи розправою, став наближатися до дружини. Побоюючись за своє життя, вона вхопила з кухонного набору молоток для відбивання м'яса і вдарила ним чоловіка по голові. Від отриманої травми М. помер на місці.

Чи є в діях Ю. обставини, що виключають кримінальну протиправність? Чи буде вона нести кримінальну відповідальність? Відповідь поясніть.

Задача 4.

Директор магазину П. віз на моторному човні продукти для свого магазину. Там же їхала жінка, що попросила перевезти її на протилежний берег. Човен перевантажений не був, але на середині річки несподівано почав протікати. Моторист С., щоб врятувати пасажирів і себе та дістатися до берега, не дивлячись на протести П., викинув за борт продукти, чим заподіяв істотний збиток магазину, але човен, хоча і насилу, дістався до берега.

Визначте, чи діяв С. у стані крайньої необхідності. Відповідь поясніть.

Задача 5.

Під час шторму у відкритому морі на палубі сухогрузу зірвало кріплення двох контейнерів з особливо цінним вантажем. Капітан, побоюючись того, що контейнери можуть пошкодити судно, а закріпити їх під час шторму не вдасться, віддав наказ скинути їх у море.

Чи правомірні дії капітана? Чи зміниться ситуація, якщо матроси відмовляться виконати цей наказ, вважаючи його незаконним? Відповідь поясніть.

Задача 6.

Д. перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходився в приміщенні дачного будинку. Після того, як незнайомий йому К. виламав двері і проник в його дім, він наніс останньому два удари сокирою по голові, спричинивши К. тяжкі тілесні ушкодження. Дії Д. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 121 КК України.

Чи вірне рішення прийняв суд? Відповідь поясніть.

Задача 7.

Б. приблизно о 9 год. приїхав з сином А. на ставок, що ними орендується, побачили Ш, який без відповідного дозволу проводив вилов риби вудкою. Ш. на зауваження почав їх ображати, а коли Б. витягнув сачок із виловленою рибою, Ш. намагався вдарити його в обличчя. На його активні дії син захистив його, розвівши їх в сторони. Однак Ш. продовжив насильницькі дії, внаслідок чого А. наніс йому декілька ударів кулаком в область голови та тулуба, спричинивши легкі тілесні ушкодження.

Чи буде А. притягуватись до кримінальної відповідальності? Відповідь поясніть.

Задача 8.

Г. в проміжок часу між 22 та 23 годинами в місті Стрий, Львівської області неподалік зупиночної платформи „117 км." Львівської залізниці декілька разів наніс Ш. тілесні ушкодження ножом в спину та в шию. Захищаючись від такого суспільно небезпечного посягання, Ш. відібрав ніж у Г. і вбив останнього нанесенням удару ножом у грудну клітину.

Чи буде Ш. притягнений до кримінальної відповідальності? Відповідь поясніть.

Задача 9.

16.04.2023 року в період з 23 до 24 години Б. за місцем свого проживання, захищаючись від вторгнення в будинок групи осіб, наніс удар робочою частиною лопати в область спини Х., який перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, намагався проникнута в будинок через вікно, розбивши одну із

шибок, заподіявши йому тілесні ушкодження у виді рани в області грудного відділу хребта, перелому 4-5 грудних хребців, пошкодження спинного мозку з порушенням його функції, які висновком судово-медичної експертизи № 137 від 20.04.2023р. відносяться до категорії тяжких тілесних ушкоджень, що є небезпечними для життя в момент заподіяння.

Чи є в діях Б. перевищення меж необхідної оборони? Відповідь поясніть.

Задача 10.

С. викрав вантажівку з товаром. Співробітники поліції почали переслідувати його, наказуючи зупинитися, але С. не реагував. Тоді капрал Г. вистрілив в колесо. Машина перекинулася. Викрадач загинув.

Чи вірно вчинив Г. при затриманні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення? Відповідь поясніть.

Задача 11.

М. був засуджений за п. 1 ч. 2 ст. 115 КК України за вбивство трьох осіб. При цьому суд визнав правдивими показання М. про вчинення потерпілими розбійного нападу на нього з застосуванням зброї. В процесі захисту М., будучи майстром спорту з кікбоксингу, позбавив нападників життя.

Чи правильне рішення суду? Відповідь поясніть.

Задача 12.

Під час випробувального польоту літака у інструктора В. почались перебої в одному з моторів, а потім цей мотор заглох. Керівник польоту Р. віддав наказ льотчику-випробувальнику відвести літак на безпечну відстань від населеного пункту, а потім покинути кабіну, що той і зробив.

Проаналізуйте ситуацію. Чи буде В. нести кримінальну відповідальність? Відповідь поясніть.

Задача 13.

8.03.2023 року Б. знаходився у кафе «Гламур», що по вул. Привокзальна у м. Хотин Чернівецької області, де вживав алкогольні напої разом з Д. та іншими особами. Приблизно о 20 годині цього ж дня між Б. та Д., у приміщенні вказаного кафе, виник словесний конфлікт на побутовому ґрунті. За межами кафе біля будівлі сусіднього магазину «АВС» даний конфлікт переріс у спільну бійку, в ході якої Б. з свого автомобіля дістав предмет, схожий на шило, яким став погрожувати фізичною розправою Д., який, діставши з багажника належного йому автомобіля ручний насос, утримуючи насос обома руками, з розмаху наніс удар насосом по голові Б., від чого останній впав на коліна, і фактично не міг продовжувати свої дії. Д. наніс цим насосом ще один удар по голові Б.. Експертиза констатувала тяжкі тілесні ушкодження. Адвокат Д. наголошував на тому, що він перебував у стані уявної оборони.

Як слід вирішити справу? Відповідь поясніть.

Задача 14.

13 квітня 2023 року вдень Б. на мобільний телефон неодноразово телефонував незнайомий чоловік, обзивав його нецензурними словами, погрожував та залякував. Довідавшись, де проживає той чоловік, Б. разом з Ч. приїхали на вул. Зарічну 76. З будинку вийшов К., який, як виявилось служив в армії і прибув із зони ведення бойових дій у короткочасну відпустку, та розважався тим, що дзвонив Б.. Коли К. підійшов до хвіртки, Б. побачив, що в його руках щось зблиснуло. Думаючи, що це зброя, він наніс К. чисельні удари кулаками та ногами.

Чи буде Б. нести відповідальність? Чи перебуває він в стані необхідної оборони? Відповідь поясніть.

Задача 15.

Увечері 02.04.2023 р. Н. став стукати у вхідні двері домоволодіння І.. Коли ж вона спробувала відмовитися відкрити йому, Н. почав бити ногами у двері, погрожуючи їх вибити. Тому вона йому відчинила. Н., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, запропонував їй вступити у інтимні стосунки. Вона категорично відмовилася від близькості але Н. схопив її за волосся, став вивертати руку, погрожуючи фізичною розправою. Тоді вона схопила зі столу кухонного ножа і попередила, щоб він не наближався. Оскільки Н. не послухав її і швидко підійшов, вона неочікувано ударила ножом в область грудної клітини.

Як слід вирішити справу? Відповідь поясніть.

Задача 16.

П. ввечері 05 березня 2023 року вирішив поїхати до свого товариша, який проживає в іншому кінці села, знаючи про ремонт дороги в селі. Швидкість автомобіля була приблизно 50 км/год. При роз'їзді з велосипедистом він різко повернув кермо праворуч. Автомобіль стало нести на огорожу одного з дворів. Він розгубився, не зміг уникнути аварії та наїзду на пішоходів - подружжя С.. Транспортний засіб зупинився в дворі С., в складених дровах, а потерпіла С. опинилась під автомобілем та померла на місці пригоди.

Чи буде П. притягнений до кримінальної відповідальності? Відповідь поясніть.

Задача 17.

П. приїхав на залізничний вокзал станції «Вапнярка», але запізнився на електропотяг. Підійшовши до кіоску, він вирішив купити сигарет та пляшку пива. Біля кіоску стояв невідомий йому молодий чоловік з яким у нього виникла словесна перепалка. Після чого П. купив пачку цигарок та пляшку пива, яке почав пити йдучи до входу в залізничний вокзал. В цей час, з автомобіля, з водієм якого П. посварився біля кіоску, вийшло ще двоє і він

зрозумів, що його збираються побити. Намагаючись заволодіти ситуацією, він розбив об асфальт пляшку з пивом зробивши таким чином «розочку» (тобто горловину з загостреними скляними кінцями) та з метою захисту виставив її перед собою. Хлопець, з яким сварився П., вдарив його ногою в груди, а решта теж кинулися на нього. Захищаючись, П. навідмаш вдарив «розочкою» першого, хто до нього наблизився в обличчя та почав тікати. Забігши на залізничний міст, він зупинився, щоб передихнути. Нападники почали кидати в нього камінням з залізничного насипу, а тому він почав тікати. Один камінь влучив йому в тильну частину голови. Згодом виявилось, що удар «розочкою» був смертельним.

Чи буде П. нести кримінальну відповідальність? Відповідь поясніть.

Задача 18.

Неповнолітні З. та Г. вночі у дворі жилого будинку намагались здійснити крадіжку коліс з автомобіля Н.. Почувши у дворі підозрілий шелест, Н. вийшов на балкон і з 2-го поверху двічі вистрілив з мисливської рушниці в напрямку З., наказавши йому при цьому підняти руки. Г. утік, а З. підняв руки і почав просити Н. не стріляти, оскільки він нічого не зробив. Але Н. ще двічі вистрілив у З., який стояв з піднятими руками, спричинивши йому тяжкі тілесні ушкодження, в результаті чого йому було ампутовано руку.

Чи повинен Н. нести кримінальну відповідальність за спричинення шкоди здоров`ю З.? Відповідь поясніть.

Задача 19.

Повертаючись вночі додому, Г. повинен був іти через яр. Спускаючись туди і побоюючись, що на нього можуть напасти, він розкрив складеного ножа. В яру він зустрів О. і П., які йшли з роботи. Зіткнувшись з О., Г. наніс йому ножом удар у груди, чим заподіяв тяжке тілесне ушкодження. Він пояснив свої дії тим, що прийняв О. і П. за грабіжників, оскільки раніше в цьому місті неодноразово були напади на його сусідів та знайомих.

Чи є в діях Г. обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння? Відповідь поясніть.

Задача 20.

Від'їжджаючи у відпустку, Т. для захисту своєї квартири від злодіїв приладнав над дверима гантель вагою 8 кг. яка падала на того, хто відчиняв двері. У його відсутність лопнула труба з холодною водою, затопило три нижні поверхи і начальник ЖЕКу дав вказівку інженеру з техніки безпеки відчинити квартиру для ліквідації аварії. Коли слюсар відчинив двері, то дістав тяжке поранення, оскільки пристрій спрацював.

Варіант. Пристрій спрацював, коли до квартири проникли злодії, які намагались її обікрасти. При цьому одному з них було спричинено тяжкі тілесні ушкодження, від яких він у лікарні помер.

Чи повинен Т. нести кримінальну відповідальність за заподіяння шкоди здоров`ю слюсаря? Чи повинен Т. нести кримінальну відповідальність за заподіяння шкоди здоров`ю злодіїв? Відповідь поясніть.

ТЕМА 14.
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Задача 1.

А., перебуваючи на посаді майстра служби водовідведення, не забезпечив безаварійну роботу очисних споруд, що призвело до забруднення земель внаслідок порушення спеціальних правил та створило небезпеку для довкілля. Таким чином, А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 239 КК. В судовому засіданні обвинувачений заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі положень ст. 45 КК, у зв'язку з дійовим каяттям. А. зазначив, що ним вжито заходів для усунення заподіяної шкоди, він раніше не судимий, повністю визнав свою провину та активно сприяв розкриттю злочину.

Чи є підстави для звільнення А. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Задача 2.

До Деснянського районного суду м. Києва від прокурора Київської місцевої прокуратури надійшло клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК України К., підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК, у зв'язку з примиренням з потерпілим. Потерпілий Д. вказав, що він згоден з клопотанням прокурора, йому відшкодовані матеріальні збитки і він не заперечує проти звільнення К. від кримінальної відповідальності у зв`язку з примиренням.

Чи підлягає П. звільненню від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим?

Задача 3.

В., маючи на меті вчинити вбивство О., незаконно придбав пістолет (вогнепальну зброю), який зберігав вдома. В подальшому він добровільно відмовився від здійснення свого наміру на позбавлення життя О., однак, пістолет продовжував возити в багажнику автомобіля.

Чи підлягає В. звільненню від кримінальної відповідальності за готування до умисного вбивства З. та за незаконне придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї (ч. 1 ст. 263 КК) ?

Задача 4.

П. придбав у невідомої особи підроблене свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу і використовував його під час керування автомобілем. Своїми умисними протиправними діями, які виразилися у використанні завідомо підробленого документа, П. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 4 ст. 358 КК. Слідчий звернувся до суду з клопотанням про звільнення П. від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК, оскільки підозрюваний вперше вчинив кримінальне правопорушення, після його вчинення щиро покаявся, активно сприяв розкриттю кримінального правопорушення. Прокурор в підготовчому судовому засіданні підтримав клопотання про звільнення П. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

Чи підлягає П. звільненню від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Задача 5.

До Печерського районного суду м. Києва надійшло клопотання колективу підприємства «Верес» про звільнення від кримінальної відповідальності С., підозрюваної у вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК, у зв`язку з передачею її на поруки трудовому колективу. Підозрювана С. свою вину визнала повністю, щиро покаялася у вчиненому, раніше не судима, вперше вчинила кримінальне правопорушення.

Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки?

Задача 6.

В судовому засіданні захисник заявив клопотання про звільнення обвинуваченого Р. від кримінальної відповідальності у провадженні за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 122 КК, на підставі ст. 49 КК. Як встановив суд, з моменту вчинення кримінального правопорушення минуло 6 років.

Яке рішення повинен прийняти судом? Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності ?

Задача 7.

Під час керування автомобілем С. порушив правила проїзду перехрестя, внаслідок чого вчинив наїзд на велосипедиста, заподіявши останньому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Дії С. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 286-1 КК, так як підозрюваний керував транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння.

Судом з'ясовано, що С. після вчинення кримінального правопорушення щиро покаялася, активно сприяв розкриттю кримінального правопорушення і

повністю відшкодувала завдані ним збитки та сплатив за лікування потерпілого.

Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності за ст. 45 КК?

Задача 8.

За скоєння крадіжки В. був притягнений до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 185 КК. Під час розслідування кримінального правопорушення він втік і переховувався від слідства. Через три роки В. вчинив грабіж. А через шість років був затриманий співробітниками поліції.

Як має бути вирішено питання про кримінальну відповідальність В. за вчинені кримінальні правопорушення?

Задача 9.

Ф. виготовляв та зберігав наркотичні засоби без мети збуту, але затриманий за це правопорушення не був. Через 3 роки він скоїв викрадення наркотичних засобів з аптеки. А ще через 4 роки після вчинення другого правопорушення Ф. був затриманий співробітниками поліції за крадіжку і йому було повідомлено підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 309, ч. 2 ст. 308 та ч. 1 ст. 185 КК.

Ф. написав скаргу в прокуратуру на дії слідчого. У скарзі він зазначив, що слідчий припустився помилки, притягаючи його до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 309 та ч. 2 ст. 308 КК, так як не врахував строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Чи є підстави для задоволення скарги Ф.?

Задача 10.

К., перебуваючи на посаді директора ПП «Будпослуги № 1», шляхом зловживання своїм службовим становищем, використовуючи завідомо підроблені документи, заволодів грошовими коштами очолюваного ним підприємства. Судом дії обвинуваченого К. кваліфіковані за ч. 2 ст. 191 КК як заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

В судовому засіданні К. заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі положень ст. 45 КК, зазначивши, що він раніше не судимий, повністю визнав свою провину, щиро покаявся, активно сприяв розкриттю кримінального правопорушення і повністю відшкодував завдані ним збитки.

Чи є підстави для звільнення А. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 11.

М., який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК, під час розгляду справи в суді звернувся з клопотанням про його звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК, так як з моменту вчинення ним діяння пройшло 6 років.

В судовому засіданні прокурор виступив з запереченням проти звільнення, мотивуючи тим, що інкримінованe М. кримінальне правопорушення відноситься до корупційних.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 12.

Під час перебування громадянина України Л. на території Російської Федерації в грудні 2021 року до нього звернулись співробітники ФСБ РФ з пропозицією за грошову винагороду займатись збором інформації про місця дислокації та пересування підрозділів та військової техніки Збройних Сил України. Після початку збройної агресії РФ Д., усвідомивши можливість настання шкідливих наслідків для суверенітету та незалежності України, ніяких дій на виконання злочинного завдання представників країни-агресора не вчинив, добровільно заявив Службі безпеки України про свій зв'язок з ними та про отримане завдання.

Проаналізуйте ч. 3 ст. 111 КК та дайте правову оцінку ситуації.

Задача 13.

Д., будучи військовослужбовцем строкової служби, не з'явився вчасно з відпустки без поважних причин до розташування військової частини. В подальшому він добровільно з`явився до військової прокуратури Полтавського гарнізону Центрального регіону України.

Обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 407 КК, Д. в судовому засіданні заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності у зв`язку зі зміною обстановки. Своє клопотання він мотивував тим, що подав рапорт про зарахування на службу до Об'єднаної штурмової бригади Національної поліції «Лють». Його рапорт задоволений командуванням. У зв'язку з чим він перестав бути суспільно-небезпечним та обстановка навколо нього зазнала таких змін, що унеможливлює вчинення ним нового кримінального правопорушення.

Чи є підстави для звільнення Д. від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 14.

Керівник підприємства Т. протягом п'яти місяців використовував кошти, призначені для виплати заробітної плати робітникам, на власні потреби. До моменту повідомлення про підозру у вчинені кримінального правопорушення,

передбаченого ч. 1 ст. 175 КК, Т. виплатив робітникам заробітну плату у повному обсязі.

Чи є підстави для звільнення Д. від кримінальної відповідальності? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 15.

Ю. у складі злочинної організації займався збутом наркотичних засобів в особливо великих розмірах. Згодом він добровільно заявив поліції про участь в злочинній організації та активно сприяв розкриттю її діяльності.

Чи є підстави для звільнення Д. від кримінальної відповідальності на підставі ч. 6 ст. 255 КК? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 16.

Ч. у грудні 2017 року, перебуваючи на території Донецької області, будучи достовірно обізнаним про злочинну діяльність терористичної організації «ДНР», став її учасником, вступивши до розвідувальної роти «1-ї окремої батальйонно-тактичної групи «Сомалі» 1-го Армійського корпусу «Міністерства оборони Донецької Народної Республіки», а пізніше і керівником цього підрозділу. Коли Ч. позбавили керівництва цим формуванням, він добровільно вийшов з нього і повідомив про його існування Службу безпеки України.

Чи є підстави для звільнення Д. від кримінальної відповідальності на підставі ч. 6 ст. 260 КК? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 17.

Військовослужбовець Збройних сил України Л. добровільно здав до Солом'янського управління поліції Головного Управління Національної поліції в м. Києві п'ять гранат, які привіз із зони бойових дій та зберігав протягом півроку за місцем проживання без передбаченого законом дозволу.

Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 18.

Суд звільнив К. від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом, передбачене ч. 3 ст. 289 КК, зазначивши у рішенні, що К. вчинив злочин вперше, повернув автомобіль власнику і повністю відшкодував завдані збитки. Під час заволодіння транспортним засобом К. погрожував потерпілому застосувати насильство, небезпечне для життя чи здоров'я.

Чи правильним є рішення суду? Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 19.

Н. було затримано за зберігання сухої макової соломи. Він пояснив, що макову соломку зберігав для особистих потреб. Слідчим дії Н. кваліфіковані за

ч. 1 ст. 309 КК як незаконне придбання та зберігання наркотичних засобів у великих розмірах. За рішенням суду Н. було звільнено від кримінальної відповідальності. Підставою такого рішення стало те, що Н. дійсно страждав від наркотичної залежності і потребував лікування від неї та звернувся до лікувального закладу і розпочав лікування добровільно.

Чи правильним є рішення суду? Дайте правову оцінку ситуації.

Варіант. Дії Н. кваліфіковані за ч. 3 ст. 309 КК.

Задача 20.

Я. добровільно здав в управління поліції 45 літрів ацетону, який придбав і зберігав вдома з метою виробництва наркотичних засобів, та вказав на джерело його придбання. Слідчим дії Я. кваліфіковані за ч. 1 ст. 311 КК як незаконне придбання та зберігання прекурсорів.

Чи є підстави для звільнення Я. від кримінальної відповідальності?

ТЕМА 15.
ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Задача 1.

Неповнолітню В. за крадіжку засуджено до 2 місяців позбавлення волі.

Чи правильне рішення суду?

Задача 2.

За привласнення чужого майна в особливо великих розмірах Г. засуджено до позбавлення волі на строк 8 років зі спеціальною конфіскацією майна, яке є його власністю. Серед майна був жилий будинок в сільській місцевості, в якому Г. та його сім'я постійно проживали. Вважаючи, що жилий будинок не підлягає спеціальній конфіскації, Г. подав апеляцію на вирок в цій частині.

Чи підлягає апеляція задоволенню?

Задача 3.

П. у 2021 р. був засуджений за ч. 1 ст. 296 КК, а в 2022 р. знову вчинив хуліганство, за що був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 296 КК. Суд призначив покарання у вигляді штрафу.

Чи правильне рішення суду?

Задача 4.

Вироком суду Г. засуджено за ч. 3 ст. 289 КК до позбавлення волі на строк 10 років зі спеціальною конфіскацією майна. На вирок суду адвокат засудженого подав апеляцію, в якій просив суд змінити вирок і не призначати додаткового покарання – спеціальної конфіскації майна у зв'язку з тим, що Г. незаконно заволодів автомобілем не з корисливою метою, а з ціллю доїхати до іншого міста, а таке заволодіння не містить корисливого мотиву, тому

відповідно до ч. 2 ст. 59 КК не повинно тягти за собою покарання у вигляді спеціальної конфіскації майна.

На апеляцію адвоката прокурор подав заперечення, в якому зазначив, що спеціальна конфіскація майна призначена Г. у повній відповідності з законом, оскільки санкція ч. 3 ст. 289 КК передбачає вказане покарання як додаткове.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 5.

П., перебуваючи в нічному клубі в стані алкогольного сп'яніння, брутально лаявся, на що отримав зауваження від охоронця цього закладу. Після цього П. ударив охоронця Г. по обличчю рукою. Для припинення таких дій, відвідувачі нічного клубу Т. і Ц. спробували затримати П., внаслідок чого П. вдарив ножем Т. в груди, що спричинило смерть потерпілого, а потім і Ц. наніс ножем тяжкі тілесні ушкодження.

За вчинене винного було засуджено до довічного позбавлення волі. Адвокат засудженого оскаржив вирок, мотивуючи це тим, що його підзахисний – раніше не судимий, має на утриманні 2 дітей, тому до нього може бути застосоване позбавлення волі на певний строк.

Чи підлягає клопотання задоволенню?

Задача 6.

Неповнолітнього Г. за розбій (ч. 1 ст. 187 КК) було засуджено до 12 років позбавлення волі.

Чи є правильним рішення суду?

Задача 7.

К., що працював заступником декана одного з медичних університетів, визнано винним в одержанні неправомірної вигоди повторно. За ч. 2 ст. 368 КК його засуджено до позбавлення волі на строк 6 років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виховними функціями, на строк 3 роки. Одночасно за вироком суду його позбавили звання капітана медичної служби, вченого звання доцента та наукового ступеню кандидата медичних наук.

Дайте оцінку рішенню суду, в тому числі і щодо позбавлення К. військового звання, вченого звання та наукового ступеня.

Задача 8.

Ж. засуджено до довічного позбавлення волі за умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Вбивство було вчинено в день, коли йому виповнилося 18 років.

Чи правомірний вирок суду?

Задача 9.

Заступника начальника РВ НПУ в Херсонській області П. засуджено за перевищення влади, що супроводжувалося насильством, за ч. 2 ст. 365 КК до позбавлення волі на строк 5 років. Суд позбавив П. спеціального звання майор поліції, а також вніс подання про позбавлення його державних нагород.

Чи можна вважати, що суд правильно призначив П. покарання?

Задача 10.

С. було засуджено за ч. 1 ст. 132 КК «Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби». До С. суд застосував покарання у вигляді громадських робіт на 40 год.

Чи є правомірним рішення суду?

Задача 11.

С., керуючи власним автомобілем, на ґрунті особистих неприязних стосунків, умисно збив та переїхав К., який від одержаних ушкоджень помер на місці події. За ч.1 ст. 115 КК С. було засуджено до позбавлення волі на строк 10 років. У вироку суду також зазначалося, що автомобіль підлягає спеціальній конфіскації. Вважаючи вирок суду неправильним, С. подав апеляцію, в якій просив змінити вирок, виключивши з нього припис про спеціальну конфіскацію автомобіля, оскільки за умисне вбивство без обтяжуючих обставин спеціальна конфіскація майна за законом не передбачена.

Чи підлягає апеляція задоволенню?

Задача 12.

Вироком суду першої інстанції В. було засуджено за ненадання допомоги особі, яка перебувала в небезпечному для життя стані, до штрафу в розмірі 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. На цей вирок В. подав апеляцію, в якій просив замінити штраф арештом на мінімальний строк, оскільки останній передбачений у санкції ч. 1 ст. 136 КК, а для нього ця міра покарання є більш прийнятною.

Чи може бути задоволена апеляція В.?

Задача 13

За вчинення розбійних нападів на громадян П. був засуджений до 2 років виправних робіт та 5 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 14

Лікар-терапевт П. на прохання своєї знайомої З. зробила на квартирі аборт К. За ч. 1 ст. 134 КК її було засуджено до обмеження волі на строк 1 рік з позбавленням права займатися медичною практикою на 3 роки. В апеляції П.

просила замінити обмеження волі штрафом і не застосовувати до неї додаткове покарання у вигляді позбавлення права займатися медичною практикою, оскільки дане покарання не передбачене санкцією ч. 1 ст. 134 КК.

Чи підлягає апеляція задоволенню?

Задача 15

З. засуджено за ч. 4 ст. 191 КК до позбавлення волі на строк 6 років з позбавленням права займати посади в сфері торгівлі строком на 3 роки. На цей вирок прокурор подав апеляцію, в якій зазначив, що додаткове покарання у вигляді позбавлення права обіймати «будь-які посади в сфері торгівлі» призначати не потрібно.

Як має бути вирішена ця ситуація апеляційним судом?

Задача 16

Ф. засуджена за ч. 1 ст. 140 КК до обмеження волі на строк 2 роки з позбавленням права займатися медичною практикою на строк 3 роки. В апеляції адвокат засудженої просив виключити з вироку покарання у вигляді позбавлення права займатися певною діяльністю (медичною практикою), оскільки поряд з обмеженням волі воно передбачено в санкції ч. 1 ст. 140 КК як альтернативне основне покарання і суд не мав права призначати за одне діяння обидва покарання одночасно.

Чи підлягає апеляція задоволенню?

Задача 17

До військовослужбовців строкової служби С. та Л. суд застосував покарання у вигляді службового обмеження на 3 роки.

Чи є правомірним рішення суду?

Задача 18

Після святкування свого дня народження К., якому в цей день виповнилося 18 років, взяв участь у бійці. Під час бійки К. завдав 2 удари ножем в груди Ф. і 1 удару в живіт Ш. Ф. Помер у лікарні наступного дня, а Ш. – через 5 днів. К. пред'явлено звинувачення за п. п. 1 і 7 ч. 2 ст. 115 КК.

Чи може суд призначити К. довічне позбавлення волі?

Задача 19

Б., керуючи автомобілем, перевищив дозволену швидкість і вчинив наїзд на пішохода, внаслідок чого пішохід отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження. За ч. 1 ст. 286 КК Б. засуджено до арешту на строк 6 місяці. В апеляції Б. просив врахувати його особу і призначити замість арешту виправні роботи, оскільки, хоча йому виповнилося 62 роки, він продовжує працювати, позитивно характеризується як за місцем роботи, так і за місцем проживання.

Чи підлягає апеляція задоволенню?

Задача 20

За вчинення діяння, передбаченого ч. 4 ст. 143 КК, суд до гр. Г. застосував покарання у вигляді обмеження волі на строк 6 років.

Чи є правомірним рішення суду?

ТЕМА 16.
ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Задача 1.

Вироком суду за ч. 2 ст. 121 КК М. засуджений до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи максимальне в межах санкції покарання, суд в якості обставин, які його обтяжують, вказав на те, що М. вчинив тяжкий злочин, внаслідок якого настали тяжкі наслідки у виді смерті потерпілого, вину не визнав, не дивлячись на її повну доведеність органами досудового слідства, щиро не покаявся у вчиненому злочині.

Чи відповідає вимогам закону призначене М. покарання?

Задача 2.

Раніше судимий за грабіж С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, вчинив крадіжку. За ч. 2 ст. 185 КК його було засуджено до покарання у виді 4 років обмеження волі. Призначаючи це покарання, суд послався на визнання С. вини, позитивну характеристику за місцем проживання і на ту обставину, що на його утриманні знаходиться неповнолітній.

Прокурор звернувся до апеляційного суду, поставивши питання про скасування вироку у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого, оскільки С. вчинив злочин повторно, під час вчинення злочину перебував у стані алкогольного сп'яніння.

Чи обґрунтованими є аргументи суду першої інстанції та прокурора?

Які з наведених обставин має врахувати апеляційний суд при призначенні покарання С. ?

Задача 3.

Безробітні К., Р. та В. із хуліганських мотивів заподіяли легкі тілесні ушкодження потерпілому Ч. і були визнанні винними у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК. Суд призначив кожному з них покарання у виді 2 років і 6 місяців обмеження волі, враховуючи обставини, які обтяжують покарання вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою та в стані алкогольного сп'яніння.

Чи відповідає вимогам закону призначене К., Р. і В. покарання?

Задача 4.

Б. та Д. вчинили закінчений замах на вбивство з корисливих мотивів за попередньою змовою групою осіб. За ч. 2 ст. 15, п.п. 6 та 12 ч. 2 ст. 115 КК кожного з них засуджено до покарання у виді 10 років позбавлення волі. При призначенні покарання як обтяжуючі обставини суд вказав на спричинення кримінальним правопорушенням тяжких наслідків, вчинення його за попередньою змовою групою осіб. Також суд зазначив, що враховує ступінь тяжкості вчиненого злочину, його стадію, вчинення злочину уперше, щире каяття обвинувачених, їх позитивні характеристики за місцем проживання.

Прокурор оскаржив вирок у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання тяжкості злочину та особі засуджених, зазначаючи, що суд не врахував факт вчинення особливо тяжкого злочину і призначив занадто м'яке покарання.

Чи відповідає вимогам закону призначене Б. та Д. покарання?

Задача 5.

П. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК, - до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання П. ?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК?

Задача 6.

М. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК, - до 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК судом призначене остаточне покарання у виді 6 років і 6 місяців позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання М.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК?

Задача 7.

В. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 257 КК, до покарання у виді 12 років позбавлення волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 187 КК, - до 8 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК судом призначене остаточне покарання у виді 15 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене В. покарання?

Задача 8.

Г. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. Після відбуття 2 років позбавлення волі він вчинив у кримінально – виконавчій установі вбивство з корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК), за яке йому було призначено покарання у виді 15 років позбавлення волі. Застосовуючи положення ст. 71 КК, суд за сукупністю вироків визначив остаточне покарання у виді 19 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Чи відповідає вимогам закону призначене Г. покарання?

Задача 9.

Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р. ?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК?

Задача 10.

Л. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 206 КК, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 204 КК, - до 5 років позбавлення волі зі спеціальною конфіскацією. Суд призначив йому остаточне покарання у виді 7 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Л. покарання?

Задача 11.

Г. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 271 КК, до покарання у виді 2 років обмеження волі, а за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 194 КК, - до 1 року виправних робіт з відрахуванням у дохід держави 15 % із суми заробітку. На підставі частин 1-3 ст. 70 КК судом призначене йому остаточне покарання у виді 2 років і 4 місяців обмеження волі з позбавленням права обіймати керівні посади у підприємницьких структурах.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Г.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам закону?

Задача 12.

Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 257 КК, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Під

час відбування покарання він вчинив кримінальне правопорушення, передбачений ч. 2 ст. 121 КК, за який був засуджений до покарання у виді 9 років позбавлення волі. Невідбуте за попереднім вироком покарання становило 8 років позбавлення волі. На підставі ст. 71 КК суд призначив Р. остаточне покарання у виді 17 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Р. покарання?

Задача 13.

За викрадення зброї та бойових припасів начальника військового складу Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 410 КК до покарання у виді 2 років позбавлення волі. Керуючись частинами 1-2 ст. 69 КК, суд мотивував своє рішення наявністю кількох обставин, що пом'якшують покарання.

Чи відповідає вимогам закону призначене Ш. покарання?

Задача 14.

Є. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК, до покарання у виді штрафу у розмірі 4 тис. неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Незастосування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю суд обґрунтував положеннями ст. 69 КК.

Чи відповідає вимогам закону призначене Є. покарання?

Задача 15.

Між сусідами Н. та К. виник конфлікт через використання земельної ділянки, під час якого Н. заподіяв К. середньої тяжкості тілесні ушкодження. Судом Н. визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 122 КК, та йому призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі.

Суд мотивував призначення максимального розміру покарання у виді позбавлення волі тим, що потерпілий К. є представником ромської національності, а також до обставин, що обтяжують покарання, відніс ще декілька обставин, не передбачених ст. 67 КК.

Чи відповідає вимогам закону призначене Н. покарання?

Задача 16.

Я. було засуджено за готування до кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи таке покарання, суд зазначив у вироку, що Я. готувався до вчинення особливо тяжкого злочину, свою вину не визнав, незважаючи на її повне доведення органами досудового слідства, не розкаявся у тому, що хотів вчинити вбивство.

Чи відповідає вимогам закону призначене Я. покарання?

Задача 17.

Ж. було засуджено за замах на кримінальне правопорушення, передбачений ч. 3 ст. 289 КК, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначення такого розміру покарання суд мотивував тим, що Ж. вчинив замах на злочин, який є особливо тяжким і виступав організатором такого злочину, завдав потерпілому великої матеріальної шкоди, яку не відшкодував, та не розкаявся у вчиненому.

Чи відповідає вимогам закону призначене Ж. покарання?

Задача 18.

Вироком суду Л. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 187 КК, до покарання у виді 8 років позбавлення волі. Під час відбування покарання він вчинив нові кримінальні правопорушення, передбачені ч. 2 ст. 309 та ч. 1 ст. 115 КК, за які його було засуджено відповідно до 4 та 10 років позбавлення волі. Невідбуте за попереднім вироком покарання становило 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 71 КК суд призначив Л. покарання у виді 15 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Л. покарання?

Задача 19.

К. був засуджений до покарання у виді довічного позбавлення волі. В порядку помилування довічне позбавлення волі йому було замінене покаранням у виді 25 років позбавлення волі. Під час відбування цього покарання (через 6 місяців після засудження) К. заподіяв умисні тяжкі тілесні ушкодження іншому засудженому, за що знов був засуджений за ч. 2 ст. 121 КК до 10 років позбавлення волі.

Визначте, яке остаточне покарання повинен призначити К. суд за сукупністю вироків?

Задача 20.

Р. вчинив шахрайство з фінансовими ресурсами (ч. 2 ст. 222 КК) і службове підроблення (ч. 1 ст. 366 КК). За перше кримінальне правопорушення суд призначив йому покарання у виді 3 років позбавлення волі, за друге - 1 рік обмеження волі. Призначаючи остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, суд застосував принцип повного складання призначених покарань.

Чи відповідає вимогам закону призначене Р. покарання?

ТЕМА 17.
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ

Задача 1.

Медсестра лікарні О., внаслідок недбалого ставлення до своїх професійних обов'язків, не виконала вказівки лікаря про застосування до п'ятнадцятирічного хворого Б. ліків, що спричинило йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. У судовому засіданні О. зазначила, що усвідомила свою вину у вчиненому кримінальному правопорушенні, щиро шкодує про вчинене та засуджує свою поведінку. Вона також повністю відшкодувала завдані матеріальні збитки, оплативши подальше лікування потерпілого. Суд визнав О. винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 140 КК, та, враховуючи зазначені вище обставини й сумлінне виконання винною своїх обов'язків у минулому, прийняв рішення про її звільнення від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК.

Чи правильним є рішення суду? Які обставини суд повинен обов'язково враховувати при прийнятті рішення про звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності? Чи визнається особа, звільнена від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК, такою, що не має судимості?

Задача 2.

15 грудня три року тому на майно П. було накладено арешт. Незважаючи на це, наступного дня він продав свій автомобіль одному із знайомих, який від'їжджав на постійне місце проживання до Польщі. Через тиждень П. зателефонував до поліції і повідомив про викрадення його автомобіля. На початку цього року щодо П. було розпочато кримінальне провадження за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 388 КК, а наприкінці січня суд виніс обвинувальний вирок, наклавши на останнього штраф у розмірі 2 тис. гривень. Не погодившись із рішенням суду, П. подав апеляцію, в якій зазначив, що з моменту вчинення кримінального правопорушення минув строк давності, закінчення якого є підставою для звільнення його від покарання.

Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд? У яких випадках звільнення засудженого від покарання є обов'язком для суду? Назвіть безумовні види звільнення від покарання.

Задача 3.

Суд визнав В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації

до уповноваженого органу з питань пробації. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації.

Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Задача 4.

А. була затримана за збут підроблених білетів державної лотереї. Під час проведення обшуку за місцем її проживання з'ясувалося, що на квартирі підозрюваної збиралися молоді люди, які з метою одурманювання вживали лікарські засоби. Сама ж А. з шестирічною дитиною мешкала у своєї матері, а на квартиру приходила щотижня для отримання грошей за використання її житла. Суд визнав А. винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбачених ч. 1 ст. 199 КК та ст. 322 КК, і, призначивши покарання за кожне кримінальне правопорушення окремо, визначив остаточне покарання у виді шести років позбавлення волі.

Чи є підстави для звільнення А. від відбування покарання за ст. 79 КК? Чи може суд при застосуванні до А. ст. 79 КК покласти на засуджену обов'язок повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну свого місця проживання? Які кримінально-правові наслідки можуть настати у разі застосування до А. ст. 79 КК?

Задача 5.

Член виборчої комісії Є. під час проведення виборів умисно порушив таємницю голосування і був засуджений за ст. 159 КК до штрафу у розмірі 10 тис. гривень. Після винесення обвинувального вироку Є. захворів і 2,5 роки перебував на амбулаторному лікуванні, що перешкодило виконанню вироку. З метою одержання необхідних ліків, перебуваючи в лікарні, Є. двічі використовував завідомо підроблені документи.

Чи буде приведений у виконання обвинувальний вирок щодо Є. після його одужання? Назвіть умови, при яких застосовується звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання вироку?

Задача 6.

У. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 211 КК, до 2 років позбавлення волі з позбавленням права займати керівні посади в державних установах протягом 3 років. Після відбуття половини строку основного покарання У., на підставі ст. 81 КК, достроково звільнили від подальшого відбування основного і додаткового покарання. Через 1 рік і 5 місяців У. вчинив наступне кримінальне правопорушення, внаслідок чого суд скасував умовно-дострокове звільнення та до покарання, призначеного за новим вироком, повністю приєднав невідбуту частину покарання за попереднім вироком.

Чи правильним є рішення суду? Як обчислюється іспитовий строк при достроковому звільненні засуджених як від основного, так і від додаткового

покарання? З якого моменту починається перебіг строку погашення судимості при умовно-достроковому звільненні особи від відбування основного покарання?

Задача 7.

Суд, розглядаючи матеріали кримінального провадження про можливість умовно-дострокового звільнення Г., засудженого до 10 місяців виправних робіт, відмовив у застосуванні до нього ст. 81 КК, мотивуючи своє рішення невеликим строком призначеного покарання.

Чи правильним є рішення суду? Які підстави необхідні для застосування умовно-дострокового звільнення щодо Г.?

Задача 8.

Т. було визнано винним і засуджено за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 185, ч. 3 ст. 186, ч. 1 ст. 304 КК. Але до моменту проголошення обвинувального вироку вийшов закон про амністію, положення якого поширювались, зокрема, на дії Т., які були кваліфіковані за ч. 1 ст. 304 КК. Суд прийняв рішення про звільнення засудженого від покарання за втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, а за інші кримінальні правопорушення, вчинення яких виключало застосування амністії, призначив покарання у виді позбавлення волі на 7 років.

Обґрунтуйте, чи мав право суд застосовувати амністію?

Задача 9.

Вироком суду Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК на 1 рік і 6 місяців позбавлення волі із звільненням його від відбування покарання з випробуванням. Враховуючи тяжкість кримінального правопорушення та особу винного, суд встановив 2 роки іспитового строку. Через 8 місяців постановою суду Ш. звільнено від відбування покарання внаслідок акту амністії, як особу, що на день набрання Закону України «Про амністію» чинності відбула одну третину призначеного строку покарання.

Чи правильним є рішення суду? Чи є сплив третини іспитового строку підставою до застосування амністії?

Задача 10.

У лютому 2023 р. у К. вчинив злочин середньої тяжкості, а у вересні 2023 р. вироком суду його було засуджено до позбавлення волі строком на 2 роки і 6 місяців. При призначенні покарання суд, враховуючи 7 місяців, які К. провів у слідчому ізоляторі, визнав йому остаточне покарання в 1 рік і 11 місяців та звільнив К. від відбування покарання.

Чи правильно діяв суд, застосувавши до К. амністію?

Задача 11.

За заявою потерпілого Б., згідно зі ст.ст. 477 і 478 КПК, було розпочато кримінальне провадження щодо Ж. за ч. 1 ст. 126 КК. У судовому засіданні суд прийняв рішення про застосування до обвинуваченого амністії та закрив кримінальне провадження. Потерпілий Б., не погодився з таким рішенням суду, мотивуючи це п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК, та подав апеляцію, в якій зазначив, що це кримінальне провадження підлягає закриттю лише в разі його примирення з обвинуваченим.

Чи підлягає апеляція Б. задоволенню? Чи можна застосовувати амністію до підсудного, який не визнає своєї вини і заперечує проти амністування?

Задача 12.

Суд визнав п'ятнадцятирічного Ж. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 297 КК. Але, враховуючи щире каяття і добровільне та повне усунення заподіяної злочином шкоди, суддя постановив про звільнення Ж. від покарання, застосувавши ст. 105 КК, та призначив примусовий захід виховного характеру у виді направлення останнього до професійного училища соціальної реабілітації строком на 2 роки. Через 7 місяців рішенням суду Ж. було звільнено зі спеціальної навчально-виховної установи на підставі Закону України «Про амністію», в якому зазначалося: «Звільнити від покарання у виді позбавлення волі та від інших покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, засуджених за злочини, що не є тяжкими, осіб, які на момент вчинення злочину були неповнолітніми».

Чи правомірне рішення суду про застосування до Ж. акту амністії?

Задача 13.

Суд засудив Т. за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК, до 5 років позбавлення волі. Через рік після засудження актом помилування Т. було скорочено невідбуту частину покарання наполовину.

Визначте мінімальний строк, який повинен відбути Т., після відбуття якого він може бути умовно-достроково звільнений від подальшого відбування покарання? Чи може бути застосоване помилування до особи, яка раніше звільнялась умовно-достроково від покарання і знову вчинила умисне кримінальне правопорушення? Чи має право на подання клопотання про помилування особа, засуджена судом іноземної держави та передана для відбування покарання в Україну?

Задача 14.

П., внаслідок злочинної недбалості, порушив встановлені законодавством вимоги пожежної безпеки, що спричинило виникнення пожежі, якою заподіяно майнову шкоду підприємству у великому розмірі. Кваліфікуючи дії винного за ч. 2 ст. 270 КК, суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк

6 років. Під час перебування у кримінально-виконавчій установі П. зразково виконував вимоги режиму та свої трудові обов'язки, додержувався дисципліни, вказівок адміністрації. Через два роки суд, враховуючи зазначені вище обставини, замінив засудженому невідбуту частину покарання обмеженням волі на строк до 4 років.

Чи мав право суд застосовувати до П. положення ст. 82 КК? Чи міг суд замінити П. невідбуту частину покарання обмеженням волі на строк більше п'яти років? Чи може бути засноване умовно-дострокове звільнення при заміні невідбутної частини покарання більш м'яким?

Задача 15.

Під час відбування покарання у виді позбавлення волі на 3 роки за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 301 КК, Ш. захворів на психічну хворобу, що позбавило його можливості усвідомлювати свої дії. Відповідно до ст.ст. 84, 92–95 КК засудженого звільнили від покарання за хворобою із застосуванням примусового заходу медичного характеру. Через 1 рік і 10 місяців Ш. одужав.

Яке рішення повинен прийняти суд, якщо: а) Ш. захворів після відбуття 1 року призначеного покарання; б) прийнято Закон України «Про амністію», в якому передбачалось, зокрема, звільнення від покарання у виді позбавлення волі осіб, не відбута частина строку покарання яких на день набрання цим Законом чинності становила менше шести місяців.

Задача 16.

К. було засуджено за злочин, передбачений ч. 1 ст. 442 КК, до 15 років позбавлення волі. Із дня набрання чинності обвинувальним вироком його не було виконано протягом 15 років.

Чи можливе за таких умов застосування до К. звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку?

Задача 17.

С. засуджено за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 135 КК, до 2 років позбавлення волі. Протягом 3 років С. ухилявся від відбування покарання. Після цього звернувся до суду з проханням звільнити його від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Чи можливе за таких умов звільнення С. від відбування покарання?

Здача 18.

Ц. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 258 КК, та був засуджений до довічного позбавлення волі. Але протягом 15 років вирок стосовно Ц. не було виконано. У зв'язку з цим Ц. звернувся до суду з

проханням звільнити його від відбування покарання на підставі перебігу строків давності виконання обвинувального вироку.

Чи може суд за таких умов звільнити Ц. від відбування покарання?

Задача 19.

Б. було засуджено за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 309 КК, до 3 років позбавлення волі. Суд на підставі ст. 75 КК звільнив засудженого Б. від відбування покарання з випробуванням і призначив йому іспитовий строк тривалістю 3 роки. Протягом іспитового строку Б. вчинив три правопорушення, які потягли за собою адміністративні стягнення.

Яке рішення повинен винести суд стосовно Б.? За яких умов засуджений, якого звільнили від відбування покарання з випробуванням, під час іспитового строку може бути направлений для відбування призначеного покарання?

Задача 20.

Громадянка Ж. за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК, була засуджена до позбавлення волі на строк 6 років і мала на утриманні дитину віком 2 років. Адвокат засудженої в кримінальному провадженні виступив із клопотанням перед судом щодо звільнення її від відбування покарання з випробуванням, керуючись положеннями ст. 79 КК. Суд задовольнив звернення адвоката. Через один рік Ж. передала дитину в дитячий будинок, змінила місце проживання і не повідомила уповноважений орган з питань пробації.

Яке рішення повинен прийняти суд?

ТЕМА 18.
СУДИМІСТЬ

Задача 1.

Вироком суду С. був визнаний винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 366 і ч. 1 ст. 367 КК. На підставі ч. 1 ст. 49 КК його було звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Чи можна вважати С. особою, що має судимість?

Задача 2.

У лютому минулого року П. був засуджений за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 212 КК, до 20 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з веденням обліку товарно-матеріальних цінностей строком на три роки з конфіскацією майна. Ухвалою апеляційного суду вирок щодо П. було скасовано і закрито кримінальне провадження за відсутністю складу кримінального

правопорушення. У травні минулого року П. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 212 КК.

Чи можна вважати П. особою, що має судимість на момент вчинення нового кримінального правопорушення?

Задача 3.

М. був засуджений судом за ч. 2 ст. 185 КК до трьох років позбавлення волі. У період відбування покарання було встановлено, що до засудження за це кримінальне правопорушення він вчинив інше кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 186 КК. Новим вироком суду його було засуджено до шести років позбавлення волі, а на підставі ч. 4 ст. 70 КК остаточне покарання було визначене у виді чотирьох років позбавлення волі із зарахуванням відбутого покарання за першим вироком. При засудженні М. за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 186 КК, суд, виходив з того, що М. був раніше двічі судимий, а тому призначив йому покарання у розмірі максимальної межі санкції за це кримінальне правопорушення.

Чи можна визнати обґрунтованим вирок суду щодо призначення покарання?

Задача 4.

Вироком суду О. було засуджено за ч. 1 ст. 115 КК до десяти років позбавлення волі.

Через який строк після відбуття покарання О. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 5.

За вироком суду Т. було визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 209 і ч. 2 ст. 210 КК. За сукупністю кримінальних правопорушень, на підставі ст. 70 КК остаточне покарання було призначене у виді чотирьох років позбавлення волі. На підставі Закону України «Про амністію» Т. було звільнено від відбування покарання.

Чи можна вважати Т. особою, раніше засудженою?

Задача 6.

Вироком суду К. був визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК, та йому було призначено покарання у виді чотирьох років позбавлення волі. На підставі Закону України «Про амністію» призначене К. покарання було скорочено на половину.

Чи виникає у К. судимість?

Задача 7.

Вироком суду у червні позаминулого року Ш. було засуджено за ч. 2 ст. КК України до п’яти років позбавлення волі. Ухвалою апеляційного суду у серпні позаминулого року вирок було змінено: покарання пом’якшено до трьох

років позбавлення волі, а на підставі ст. 75 КК України Ш. було звільнено від його відбування з випробуванням з іспитовим строком на один рік. У липні минулого року Ш. вчинив нове кримінальне правопорушення.

Чи можна вважати Ш. особою, що має судимість на момент вчинення кримінального правопорушення?

Задача 8.

С. було засуджено за ч. 2 ст. 190 КК– до трьох років позбавлення волі, за ч. 1 ст. 201 КК– до шести років позбавлення волі.

В якому порядку може бути погашена судимість С.?

Чи впливає на обчислення строку погашення судимості дострокове звільнення від покарання?

Задача 9.

П. був засуджений вироком суду за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 185 КК, до шести років позбавлення волі. У період відбування покарання він був умовно-достроково звільнений з місць позбавлення волі на один рік і п’ять місяців. Через два роки після звільнення щодо П. до суду надійшло клопотання про зняття судимості.

Чи може суд задовольнити таке клопотання?

Задача 10.

Я. був засуджений судом за ч. 2 ст. 190 КК до трьох років позбавлення волі. У період відбування покарання він був умовно-достроково звільнений на один рік і три місяці. Через один рік щодо Я. до суду надійшло клопотання про зняття судимості.

Чи може суд задовольнити таке клопотання?

Задача 11.

Вироком суду З. було засуджено за ч. 1 ст. 353 КК до двох років обмеження волі, за ч. 2 ст. 355 КК – до трьох років позбавлення волі, а за сукупністю кримінальних правопорушень остаточне покарання було визначене у виді трьох років позбавлення волі. Покарання З. відбув повністю. До закінчення строку погашення судимості за ці кримінальні правопорушення З. вчинив нове кримінальне правопорушення, за яке був засуджений судом, але від кримінальної відповідальності його звільнили на підставі ст. 49 КК у зв’язку із закінченням строків давності.

Яким чином слід обчислювати строк погашення судимості З.?

Задача 12.

Вироком суду від 5 квітня минулого року П. був засуджений за ч. 1 ст. 248 КК до штрафу у розмірі однієї тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Вирок набув чинності 17 травня минулого року. Штраф було

сплачено 28 травня минулого року. Проте 20 травня поточного року П. вчинив нове кримінальне правопорушення.

Чи можна вважати П. судимим на момент вчинення нового кримінального правопорушення?

Задача 13.

І. був засуджений вироком суду за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 286 КК, до п'яти років позбавлення полі з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на два роки. У порядку помилування І. достроково був звільнений від відбування покарання строком один рік і шість місяців.

Яким чином слід обчислювати строк погашення судимості І.?

Задача 14.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 124 КК, у січні цього року Н. було засуджено за вироком суду без призначення покарання, тоді як у лютому цього року К. був реабілітований за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 110 КК.

Чи можна вважати Н. і К. такими, що мають судимість?

Задача 15.

Л. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК, до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. За вироком суду йому був встановлений іспитовий строк тривалістю 2 роки. По його закінченню Л. був остаточно звільнений від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 78 КК.

З якого моменту Л. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант. У період іспитового строку Л. був направлений для відбування покарання, призначеного вироком, на підставі ч. 2 ст. 78 КК.

Задача 16.

Б. був засуджений за ч. 1 ст. 367 КК до штрафу в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки і сплатив штраф через 4 місяці після набрання вироком законної сили.

Який термін має минути після набрання вироком законної сили для того, щоб судимість у Б. вважалася погашеною?

Варіант. Б. був засуджений за ч. 1 ст. 367 КК до виправних робіт на строк 2 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки і відбув основне покарання повністю.

Задача 17.

К. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 383 КК, до позбавлення волі на строк 2 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 398 КК, – до обмеження волі на строк 3 роки, за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк 2 роки 6 місяців.

Через який строк після відбуття покарання К. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 18.

В. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 377 КК, до обмеження волі на строк 4 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 378 КК, – до позбавлення волі на строк 4 роки, за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк 6 років.

Через який строк після відбуття покарання В. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 19.

М. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 191 КК, до позбавлення волі на строк 4 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК, – до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки.

Через який строк після відбуття основного покарання М. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Задача 20.

О. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК, до позбавлення волі на строк 8 років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 135 КК, – до позбавлення волі на строк 2 роки, за сукупністю вчинених кримінальних правопорушень – до позбавлення волі на строк 10 років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки.

Через який строк після відбуття основного покарання О. буде визнаватися таким, що не має судимості?

ТЕМА 19.
ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Задача 1.

Л. бензопилою скоїв незаконну порубку шести дерев породи гледичія та на автомобілі «Москвич» перевіз їх додому, чим завдав сільській раді матеріального збитку на суму 31768,51 грн. Під час досудового розслідування, вказана бензопила, дерева та автомобіль були вилучені та на них було накладено арешт. У судовому засіданні прокурор підтримав обвинувачення, просив призначити обвинуваченому покарання, автомобіль повернути обвинуваченому як володільцю, а бензопилу та стовбури дерев конфіскувати в дохід держави.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 2.

Р. знаходився на території центрального пляжу р. Дніпро та здійснив крадіжку дитячого велосипеда. Під час досудового розслідування встановлено, що Р. будь-яким хронічним психічним захворюванням чи тимчасовим розладом психічної діяльності не страждає, а виявляє ознаки іншого хворобливого розладу психічної діяльності у вигляді розладу особистості органічного походження ускладненого вживанням алкоголю, що на час вчинення кримінального правопорушення позбавляло його здатності повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними. Суд призначив Р. покарання у виді штрафу та застосував примусові заходи медичного характеру у виді надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 3.

О. спричинив тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть потерпілого. Під час досудового розслідування у нього розвинувся реактивний психоз. Комісія лікарів-психіатрів встановила, що О. потребує госпіталізації в психіатричну установу. У зв’язку із цим суд звільнив О. від кримінальної відповідальності і застосував до нього примусові заходи медичного характеру.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 4.

За вироком суду Б визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 309 КК та призначено покарання у вигляді позбавлення волі на 1 рік 2 місяці та застосовано примусове лікування від наркоманії за місцем відбування покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 5.

В. визнано винним у вчиненні розбійного нападу. Згідно висновку судово-психіатричної експертизи, у період вчинення інкримінованого діяння В., страждав хронічним психічним захворюванням та за своїм психічним станом не був здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними. Адвокат у судовому засіданні подав клопотання про закриття кримінального провадження та госпіталізацію В. до закладу з надання психіатричної допомоги.

Чи повинен суд задовольнити клопотання захисника?

Задача 6.

Л. умисно та систематично вчиняв відносно своєї дружини психологічне насильство, що призвело до психологічних страждань останньої, погіршення стану здоров'я, психоемоційного навантаження. Під час досудового розслідування слідчий направив Л. до міської ради для проходження програми для кривдників. Під час судового розгляду суд продовжив даний обмежувальний захід до 6 місяців та заборонив відвідувати, а також проводити своє дозвілля у місцях, де здійснюється продаж спиртних напоїв на розлив.

Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 7.

З. вчинив суспільно-небезпечне діяння, передбачене ч. 1. ст. 122 КК. Амбулаторна судово-психіатрична експертиза виявила у нього алкогольний амнестичний синдром, який позбавляв його здатності усвідомлювати свої дії та керувати ними. Комісія лікарів-психіатрів встановила, що З. потребує госпіталізації в психіатричну установу. Суд виніс ухвалу про застосування до З. примусових заходів медичного характеру у виді стаціонарного лікування та примусове лікування від алкоголізму.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 8.

17-річний Н. систематично, умисно та цілеспрямовано вчиняв психологічне насильство відносно своєї бабусі, із якою проживав, у вигляді словесних образ та погроз фізичного насильства, що спричинили приниження гідності потерпілої, призвели до психологічних страждань та погіршення якості її життя. За вказані дії Н. було притягнуто до кримінальної відповідальності за ст. 126-1 КК, призначено покарання та направлено для проходження програми для кривдників.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 9.

За вчинення хуліганства П. був засуджений до 3 років позбавлення волі. Через 6 місяців після початку відбування покарання П. захворів на психічну хворобу, що позбавляла його можливості усвідомлювати свої дії та керувати

ними, у зв'язку з чим його направили на лікування до закладу з надання психіатричної допомоги зі звичайним наглядом. Через 2 роки і 6 місяців П. одужав і примусові заходи медичного характеру щодо нього були припинені.

Чи повинен П. відбувати покарання?

Варіант. П. було засуджено до 4 років позбавлення волі.

Задача 10.

С. з метою легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом придбав автомобіль «BMW - 750LI» та оформив на свою дружину. Під час досудового розслідування на автомобіль накладено арешт, який у подальшому, відповідно до вироку суду, було конфісковано в дохід держави. Сторона захисту подала апеляцію, в якій вказала, що дружина не знала про походження вказаних коштів.

Яке рішення має винести Апеляційний суд?

Задача 11.

Громадянин І. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 152 КК (зґвалтування). В ході досудового розслідування І. захворів на психічне захворювання. Згідно висновку судово-психіатричної експертизи, у І. виявлено психічне захворювання та він потребує застосування примусових заходів медичного характеру. Однак на момент вчинення кримінального правопорушення І. усвідомлював свої дії та міг ними керувати.

Чи можна застосувати примусові заходи медичного характеру до І.?

Чи понесе покарання І. за вчинення кримінального правопорушення?

Задача 12.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК (заподіяння тяжких тілесних ушкоджень) затримано Я. Під час досудового розслідування встановлено, що в минулому Я. будучи у стані неосудності вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 186 КК (грабіж). Через це до нього застосовувалися примусові заходи медичного характеру.

За яких умов відносно Я. можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру за вчинення ним кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК?

Задача 13.

За вчинення умисного вбивства з особливою жорстокістю затримано Д. Під час досудового розслідування встановлено, що в минулому Д. вчинив розбійний напад, будучи у стані неосудності. На підставі чого Д. було звільнено від кримінальної відповідальності та застосовано примусові заходи медичного характеру.

Згідно висновку судово-психіатричної експертизи, Д. дійсно страждає на розлади психіки в результаті вживання опіатів, але це не позбавляє його можливості усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Чи можна застосувати відносно Д. примусові заходи медичного характеру за вчинення вбивства?

Задача 14.

За вчинення замаху на вбивство затриманий В. Згідно висновку судово-психіатричної експертизи В. страждає на психічне захворювання, а саме шизофренію параноїдальної форми. На момент вчинення кримінального правопорушення він не усвідомлював свої дії та не міг ними керувати.

Який вид примусових заходів медичного характеру можуть бути застосовані до В.?

Задача 15.

Будучи в стані неосудності А. вчинив кримінальне правопорушення пов'язане з посяганням на життя іншої особи. Через це до нього застосували примусові заходи медичного характеру, а саме госпіталізація до закладу з надання психіатричної допомоги із суворим наглядом.

Протягом якого часу до А. можуть застосовуватися примусові заходи медичного характеру? На підставі чого може бути скасовано застосування таких заходів?

Задача 16.

За вчинення крадіжки затриманий К., який страждав на психічне захворювання. Згідно висновку судово-психіатричної експертизи К. не усвідомлював свої дії та не міг ними керувати.

В ході досудового розслідування встановлено, що вчинене діяння не несе суспільної небезпеки через свою малозначність. У зв'язку з чим кримінальне провадження було закрито.

Чи можна застосувати до К. примусові заходи медичного характеру?

Задача 17.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 185 КК (крадіжка) Т. засудили до покарання у виді штрафу. У зв'язку з тим, що він хворів на туберкульоз (закритої форми) до нього застосували примусове лікування на підставі ст. 96 КК. Захисник Т. подав скаргу на рішення суду. У скарзі зазначив, що суд не мав права призначати примусове лікування, оскільки хвороба Т. не становить небезпеки для здоров'я інших осіб.

Чи обґрунтованою є скарга захисника?

Задача 18.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.133 КК (зараження венеричною хворобою) Х. засудили до позбавлення волі строком на 3 роки. Через наявну венеричну хворобу (сифіліс) до нього застосовано примусове лікування, на підставі ст. 96 КК. Через 1 рік і 8 місяців Х. подав до суду клопотання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання на підставі п.1 ч.3 ст. 81 КК. Суд відмовив у задоволенні клопотання, мотивуючи рішення тим, що Х. не закінчив лікування від сифілісу.

Чи обґрунтованим є рішення суду?

Задача 19.

Невиліковно хворого на хронічну форму туберкульозу легенів Ф. засуджено за ч. 1 ст. 263 КК (незаконне поводження зі зброєю) до покарання у виді 4-х років позбавлення волі. На підставі ст. 75 КК Ф. звільнено від відбування призначеного покарання. Однак враховуючи, що він хворіє на хворобу, яка становить небезпеку для здоров'я інших осіб, на підставі ст. 96 КК Ф. призначено примусове лікування у виді тримання у протитуберкульозному диспансері. Захисник Ф. оскаржив дане рішення посилаючись на те, що звільнивши Ф. від покарання суд не мав права направляти його до протитуберкульозного диспансеру.

Чи обґрунтованою є скарга захисника?

Задача 20.

За незаконне вирощування снотворного маку в кількості понад п'ятисот рослин К. засуджено за ч. 2 ст. 310 КК до 4 років позбавлення волі. Прокурор, який підтримував державне обвинувачення, оскаржив рішення суду. Своє рішення мотивує тим, що суд безпідставно разом із покаранням не застосував спеціальну конфіскацію предмета кримінального правопорушення.

Чи правомірною є скарга прокурора?

В яких випадках та на яких підставах застосовується спеціальна конфіскація?

ТЕМА 20.
ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Задача 1.

Директор ПП «Сокіл» А. надала неправомірну вигоду в розмірі 5 тис. доларів США начальнику Державної аудиторської служби В. за сприяння в складанні цією Службою позитивної довідки зустрічної звірки підприємства «Сокіл» з метою уникнення відповідальності за виявлені під час проведення перевірки порушення.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «Сокіл» заходів кримінально-правового характеру?

Який порядок застосування таких заходів передбачений законом?

Задача 2.

Службові особи ТОВ «Таврида» П. та Н. здійснювали підприємницьку діяльність з виробництва м'ясних продуктів. Частина коштів від реалізації продукції, зокрема необліковані доходи, через підконтрольні ТОВ «Таврида» суб'єкти підприємницької діяльності «Лідер» та «Елісімпорт» спрямовувалася на фінансування тероризму.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо юридичної особи (юридичних осіб)?

Які підстави застосування таких заходів передбачені законом?

Задача 3.

Керівник ПП «Корд» О. звернувся до Б., керівника одного з підрозділів СБУ, з пропозицією надання щомісячної неправомірної вигоди за допомогу у безперешкодному перевезенні вантажів автомобільним транспортом ПП «Корд» автомобільними дорогами України понад встановлені граничні норми ваги з розрахунку 500 грн за одну тону вантажу. Через п'ять років О. та Б. були затримані працівниками правоохоронних органів під час чергової передачі неправомірної вигоди.

Яке рішення має прийняти суд щодо ПП «Корд»?

Які підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру передбачені законом?

Задача 4.

Діючи за попередньою змовою, засновник ТОВ «Колордрук» Р. та директор ТОВ «Ріоторг» Г. укладали фіктивні господарські договори на придбання та продаж товарів. За наслідками укладення таких договорів до офіційних документів вносилися завідомо неправдиві відомості щодо проведених господарських операцій, а на поточні банківські рахунки декількох фіктивних підприємств перераховувалися значні суми безготівкових коштів, які Р. та Г. конвертували в готівку та розподіляли між собою. В подальшому Р. та Г., з метою приховання незаконного походження таких коштів, вчинювали різноманітні фінансові операції.

Яке рішення має прийняти суд щодо зазначених вище юридичних осіб?

Задача 5.

Директор обласного комунального агролісогосподарського підприємства «ОблЛіс» К. безпідставно надав С. дозвіл на проведення вирубки лісових насаджень, зокрема, 70 дерев породи ясен та липа. За це К. одержав

неправомірну вигоду у розмірі 2 тис. доларів США, які було витрачено на ремонт приміщення підприємства.

Яке рішення має прийняти суд щодо підприємства «ОблЛіс»?

Задача 6.

Службові особи ДП (державного підприємства) «Одеський морський торговельний порт» Л. та Ф. з метою отримання неправомірної вигоди, зловживаючи своїм службовим становищем, уклали договори чартеру з ТОВ «Караван-Тур» на невигідних для підприємства умовах. В результаті таких дій ДП недоотримало прибутку на суму 560 тис. грн.

Чи є підстави для застосування щодо ДП «Одеський морський торговельний порт» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 7.

І. звернувся з проханням до знайомого Ч., директора ТОВ «Видавництво Міст», надрукувати 4000 примірників брошури свого авторства «Справедливий вибір». Ч., не ознайомившись належним чином зі змістом брошури, дав вказівку працівнику видавництва виконати замовлення. За друкарські послуги на рахунок ТОВ І. перерахував необхідну суму коштів.

Під час розповсюдження брошур І. був затриманий уповноваженими особами. Як виявилось, зміст цих матеріалів містив заклики до насильницької зміни і повалення конституційного ладу України та до захоплення державної влади.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Видавництво Міст» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 8.

Сільський голова Закарпатської області Д., маючи намір змінити межі території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вступила у змову з О. та Х. За їхньої допомоги Д. організувала та провела на території свого села референдум, на якому було поставлене питання щодо входження території села до складу Румунії.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо сільської ради?

До яких юридичних осіб застосовуються такі заходи?

Задача 9.

П., Л., У. та В., підтримуючи дружні стосунки, пов’язані зі спільним вживанням наркотичних засобів, прийняли рішення налагодити виробництво з метою збуту психотропної речовини – амфетаміну. Для прикриття незаконної діяльності вони заснували ТОВ «Хімпобутлюкс». У зв’язку з необхідністю обладнання лабораторії для виготовлення амфетаміну було орендоване відповідне приміщення, яке начебто використовувалося як склад ТОВ «Хімпобутлюкс».

Інгредієнти та хімічне обладнання купувалося на спеціалізованих підприємствах за рахунок коштів, одержаних від систематичного збуту виготовлених психотропних речовин. За весь період часу П., Л., У. та В. вели записи та журнали обліку руху грошових коштів, здобутих злочинним шляхом, частину з них перераховували на банківські рахунки ТОВ «Хімпобутлюкс». Згодом П., Л., У. та В. були затримані працівниками правоохоронних органів.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Хімпобутлюкс» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 10.

З метою контролю законності підприємницької діяльності ПП «Калина» працівники правоохоронних органів С. та Ш. вирішили здійснити перевірку магазину, який належав цьому підприємству. Зайшовши до магазину, С. та Ш. звернулись до продавця Б., якому вони пояснили мету свого візиту та попросили надати необхідну дозвільну документацію.

Б., знаючи про відсутність такої документації, з метою перешкоджання виконанню С. та Ш. своїх службових обов'язків, вибіг з магазину та зачинив вхідні двері своїм ключем. В результаті цього Б. позбавив можливості вільного виходу правоохоронців з магазину упродовж декількох годин до моменту відкриття дверей рятувальниками комунальної аварійно-рятувальної служби.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ПП «Калина»?

Задача 11.

Н., власника ТОВ «Молочний світ», було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 160 КК, за те, що він звертався до жителів одного із сіл Київської області та пропонував проголосувати на виборах за окремого кандидата в депутати до сільської ради. За це він обіцяв безкоштовно надати молочні продукти, які виробляються на його підприємстві.

Судом також були застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Молочний світ» у виді штрафу в розмірі 5 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Чи правильним є рішення суду?

Які види заходів кримінально-правового характеру можуть бути застосовані до юридичної особи?

Задача 12.

Л., представник ТОВ «Логістика ЛТД», в інтересах зазначеного товариства запропонував начальнику регіональної служби Державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті надати грошову винагороду у розмірі 5 тис. доларів США за швидке документальне

оформлення транспортних перевезень вантажу по території України. Під час надання неправомірної вигоди Л. було затримано працівниками правоохоронного органу. Вироком суду Л. було засуджено за ч. 3 ст. 369 КК.

Який захід кримінально-правового характеру може бути застосовано щодо ТОВ «Логістика ЛТД»?

Що слід розуміти під уповноваженими особами юридичної особи?

Задача 13.

К., з метою вчинення дій, спрямованих на послаблення обороноздатності Збройних сил України, вступив у змову з директором ВАТ «Промхім» У. Зокрема, К. вирішив вчинити вибух на об'єкті, який має важливе оборонне значення – військовому складі. Для цього К. виготовив вибуховий пристрій з хімічних речовин, які надав У. При встановленні вибухового пристрою К. був затриманий уповноваженими особами.

У судовому засіданні було встановлено, що після знищення військового складу ВАТ «Промхім» могло отримати замовлення на поставку нової продукції.

Яке рішення має прийняти суд щодо ВАТ «Промхім»?

Задача 14.

Колишні працівники правоохоронних органів К. та С. заснували охоронну фірму «Стелс». На прохання громадянина Сирії Ф., що постійно проживав в Україні, К. та С. в передмісті м. Києва обладнали тренувальний табір. В ньому вони проводили навчання громадян України по оволодінню прийомами та методами ведення воєнних дій. Після проходження курсу навчання найманці повинні були направлятись до Сирії для участі в насильницьких діях. Кошти за навчання найманців перераховувалися Ф. на рахунки охоронної фірми.

Яке рішення має прийняти суд щодо фірми «Стелс»?

Задача 15.

Власник ПП «С.В.Т.» О. здійснював підприємницьку діяльність з виробництва сувенірної продукції. О. прийняв рішення щодо розширення асортименту товарів напередодні святкування Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. ПП почало виготовляти різноманітну державну символіку, у тому числі, символіку комуністичного та націонал-соціалістичного режимів.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «С.В.Т.» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 16.

Неповнолітня М. була затримана службовою особою ТОВ «Агроком» С. під час викрадення качанів кукурудзи на полі, яке належало даному підприємству. С. почав вимагати від М. відшкодування завданої шкоди у розмірі 500 грн, але остання відповіла, що має лише 72 грн. Забравши гроші, С. привіз М. до службового приміщення ТОВ «Агроком» та тримав упродовж

доби зачиненою у своєму кабінеті начебто у виховних цілях. Отримані кошти С. здав в касу ТОВ «Агроком».

С. було засуджено за ч. 1 ст. 146 КК.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Агроком» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 17.

Л., директор ПП «ЮА КЛФ», з метою публічної демонстрації символіки комуністичного режиму, закріпив на пасажирське вікно свого транспортного засобу, що належить зазначеному підприємству, прапор червоного кольору, на якому були зображені п'ятикутна зірка, а також поєднання серпа та молота.

Л. було засуджено за ч. 1 ст. 436-1 КК.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «ЮА КЛФ» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 18.

Службова особа ТОВ «Агроімпорт» Ш. була засуджена на підставі ч. 1 ст. 258-3 КК за те, що частину доходів підприємства вона спрямовувала на фінансування тероризму. Судом були застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Агроімпорт» у виді ліквідації цього товариства та конфіскації його майна.

Адвокат оскаржив рішення суду, вказавши на безпідставне застосування щодо ТОВ «Агроімпорт» зазначених заходів, оскільки Ш. вчинив кримінальне правопорушення не в інтересах підприємства, і воно не отримало від цього жодної неправомірної вигоди.

Чи підлягає задоволенню скарга адвоката?

Який порядок застосування заходу кримінально-правового характеру у виді ліквідації юридичної особи?

Задача 19.

К., власника ПП «Ітрейл», було визнано винним у вчиненні легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, в інтересах цього підприємства (ч. 2 ст. 209 КК). Суд також застосував захід кримінально-правового характеру щодо ПП «Ітрейл», зазначивши у рішенні наступне: «враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та розмір завданої шкоди, суд приходить до висновку про необхідність застосування щодо ПП «Ітрейл» штрафу у розмірі 25 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Чи правильним є рішення суду?

Які загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру?

Задача 20.

Директор та головний бухгалтер ТОВ «Рекона» були засуджені за легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, службове підроблення та ухилення від сплати податків (ч. 2 ст. 209, ч. 2 ст. 212, ч. 1 ст. 366 КК). Судом було встановлено, що ці діяння вони вчинили в інтересах зазначеного товариства.

Який захід кримінально-правового характеру повинен бути застосований щодо ТОВ «Рекона»?

Який порядок застосування таких заходів до юридичних осіб за сукупністю кримінальних правопорушень?

ТЕМА 21.
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Задача 1.

Два неповнолітні товариша – Олександр (12 років) та Михайло (16 років) на сільському цвинтарі пошкодили три надгробні пам'ятники та чотири дерев'яні хрести (ч. 1 ст. 297 КК – «караються штрафом до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк»).

Чи можуть бути застосовані до О. примусові заходи виховного характеру? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 2.

Тринадцятирічний Л. систематично тікав з дому та роз'їжджав по різних містах країни займаючись дрібними крадіжками. У другому і третьому класах він залишався на другий рік, а потім зовсім покинув школу. В дванадцятирічному віці Л. викрав у своєї старшої сестри сережки, але при спробі виїхати з Києва його було затримано на вокзалі.

Чи можуть бути застосовані до Л. примусові заходи виховного характеру? Якщо «так», то які саме?

Задача 3.

К. був притягнутий до кримінальної відповідальності за те, що разом з неповнолітнім Г., за попередньою змовою між собою, вчинив заволодіння особистим майном Ю. шляхом шахрайства. Вчиненим суспільно - небезпечним діянням була заподіяна значна шкода потерпілій особі. Рішенням суду Г. був звільнений від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, а К. засуджений до двох років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду щодо Г.?

Задача 4.

П’ятнадцятирічний П. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК, до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки, за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, – до позбавлення волі на строк 10 років, а за сукупністю кримінальних правопорушень – на строк 11 років позбавлення волі.

Через який час П. може бути умовно-достроково звільнений від відбування покарання та за яких умов?

Задача 5.

Сімнадцятирічний М. був визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченому ч. 1 ст. 115 КК, та засуджений до семи років позбавлення волі. Він відбув покарання повністю та був звільнений з місця позбавлення волі у 24 роки.

Чи можливе дострокове зняття судимості з М.? Якщо «так», то на яких підставах?

Задача 6.

П’ятнадцятирічний Г. завдав через необережність тяжке тілесне ушкодження своєму сусіду Ц. внаслідок наїзду на останнього мопедом, коли здійснював небезпечний маневр в його сторону.

Чи підлягає Г. кримінальній відповідальності? Якщо «так», то які основні види покарань можуть бути застосовані до нього?

Задача 7.

Л., у день свого шістнадцятиріччя був засуджений за вчинення наруги над могилою за ч. 1 ст. 297 КК. За вчинене кримінальне правопорушення суд призначив йому покарання у виді арешту строком 20 діб.

Чи правильним є рішення суду? Які умови передбачені КК щодо застосування даного виду покарання до неповнолітнього?

Задача 8.

Шістнадцятирічний Д. був засуджений за вчинення суспільно-небезпечного діяння, передбаченого ч. 2 ст. 298 КК, до покарання у виді позбавлення волі строком на 2 роки. Після відбуття половини призначеного строку покарання, він був умовно-достроково звільнений. Наступного дня після звільнення він вчинив нове кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 186 КК, та був засуджений до трьох років позбавлення волі.

Яке остаточне рішення повинен прийняти суд? Які існують підстави для застосування умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання?

Задача 9.

Під час святкування дня міста, чотирнадцятирічні О. та А. після вживання спиртних напоїв, вирішили роздобути ще грошей для того, щоб продовжити святкування. Так, прогулюючись містом, вони в одному із провулків напали на громадянку П., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження, після чого заволоділи її сумкою. Суд, врахувавши обставини, що обтяжують та пом'якшують покарання, умови життя та характеристики особи неповнолітніх О. і А., призначив їм покарання у виді позбавлення волі на строк вісім років.

Обґрунтуйте, чи правильним є рішення суду?

Задача 10.

Неповнолітній Д., раніше судимий за незаконне зберігання наркотичних засобів, на шлях виправлення не став, а знову вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 316 КК, за що був засуджений до 5 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 11.

Сімнадцятирічна вагітна В. була притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 193 КК. Суд призначив покарання у виді громадських робіт строком 110 год.

Обґрунтуйте, чи правильним є рішення суду?

Задача 12.

Шістнадцятирічний В. був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 186 КК.

Чи може суд звільнити В. від покарання? Які примусові заходи виховного характеру може застосувати суд до неповнолітнього у разі звільнення його від покарання?

Задача 13.

Сімнадцятирічний Д. вчинив крадіжку з проникненням в житло. Його було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК. Під час досудового розслідування Д. щиро розкаявся у вчиненому, повністю відшкодував потерпілому всі завдані збитки.

Чи можливе звільнення Д. від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 14.

Ш. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 152 КК, оскільки вчинив дії сексуального характеру без добровільної згоди потерпілої особи. На момент вчинення правопорушення Ш. не виповнилося 17 років.

Чи можливе звільнення Ш. від відбування покарання з випробуванням?

Задача 15.

Неповнолітній К. на початку квітня минулого року був засуджений до одного року виправних робіт за зараження іншої особи венеричною хворобою. Через недбалість співробітника органу, що відає виконанням цього виду покарання, вирок суду не було виконано. К. покарання не відбув. У листопаді минулого року К. вчинив нове кримінальне правопорушення.

Чи повинен К. відбувати покарання за перше кримінальне правопорушення? Які строки виконання обвинувального вироку суду?

Задача 16.

Шістнадцятирічний Л. був засуджений за крадіжку чужого майна з проникненням в житло до 4 років позбавлення волі. Після відбуття ним 1 року і 5 місяців позбавлення волі адміністрація спеціальної виховної установи та комісія в справах неповнолітніх направила в суд клопотання про умовно-дострокове звільнення К., вказавши, що він довів своє виправлення та відбув більше третини призначеного судом покарання.

Чи підлягає таке клопотання задоволенню? Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 17.

Чотирнадцятирічний Л. був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК, до позбавлення волі строком на три роки зі звільненням від відбування покарання з випробовуванням з іспитовим строком два роки. Через рік він вчинив крадіжку та був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК. Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 2 роки.

Чи правильно суд призначив Л. покарання за вчинене кримінальне правопорушення? За якими правилами і в яких межах суд повинен призначити покарання Л.?

Задача 18.

Вироком суду П. був засуджений за жорстоке поводження з тваринами за ч. 1 ст. 299 КК до штрафу в розмірі 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому суд встановив, що П. є учнем 11-го класу, немає самостійного доходу, власних коштів та майна.

Чи є правильним є рішення суду? Які додаткові покарання можуть бути застосовані до неповнолітніх?

Задача 19.

Тринадцятирічний С. влаштував бійку з однокласником Ж. У результаті нанесених ударів по голові, останній втратив зір на одне око.

Чи можуть бути застосовані до С. примусові заходи виховного характеру? Якщо «так», то які та в якому порядку?

Задача 20.

Шістнадцятирічний Д. вночі проник до гаража С. і заволодів його автомобілем «LADA». На ньому Д. мав намір доїхати до Полтави і там покинути. При виїзді з Києва Д. не впорався з керуванням, виїхав на смугу зустрічного руху й зіткнувся з автомобілем «OPEL ASTRA». В результаті зіткнення водій «OPEL ASTRA» Ш. одержав середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Ознайомтеся зі статтями 289 і 286 КК. Які види покарань можуть бути призначені Д. за вчинене ним кримінальне правопорушення (кожне з учинених ним) без застосування ст. 69 КК? Яке може бути остаточне покарання у випадку засудження Д. за сукупністю кримінальних правопорушень?

Навчальне видання

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА.

Збірник задач
третє видання, доповнене та перероблене